

ÚSTAV PRO INFORMACE VE VZDĚLÁVÁNÍ
Národní pedagogická knihovna Komenského
Oddělení bibliografie a dokumentace

KOMENIOLOGICKÁ LITERATURA ZA ROK 2006
S DODATKY ZE STARŠÍ ZÍSKANÉ LITERATURY

Heslo: komeniologie

Datum zpracování: 3. 8. 2007

Zpracovatel: Eva Berndorffová

Počet záznamů: 137

Druhy dokumentů: články, stati, recenze

Časové vymezení: 2006 s dodatky ze starší literatury

Jazykové vymezení: čeština, slovenština, němčina, angličtina, polština

Uspořádání záznamů: na 1. úrovni tematické podle skupin MDT
na 2. úrovni abecední podle názvu

OBSAH

čísla záznamů:

Literární soupisy	1 - 4
Knihovny	5 - 7
Konference	8 - 11
Výstavy	12
Vědecké instituce	13 - 16
Výročí, jubilea	17 - 28
Muzea	29
Edice díla	30 - 42
Filozofie	43 - 70
Teologie	71 - 75
Politika	76 - 78
Pedagogika	79 - 101
Korespondence	102 - 103
Literatura a jazykověda	104 - 110
Život a dílo	111 - 117
Komeniologové, životopisy	118 - 129
Komeniologický výzkum	130 - 137

ÚVOD

Předkládaná publikace je výběrovou bibliografií naší a částečně i zahraniční komeniologické literatury za rok 2006 s dodatky ze starší získané literatury. Excerptní základnu bibliografie tvoří sborníky s komeniologickou tematikou, odborné časopisy (komeniologické, historické, pedagogické, filozofické, teologické, literárněvědné a vlastivědné) a v menší míře i denní tisk. Záznamy článků a statí obsahují anotaci a údaje o resumé nebo literární a obrazové příloze. Při zpracování je sledován záměr postupného vytvoření co nejširše pojaté komeniologické bibliografické databáze, která zahrne i retrospektivu. Šíře zpracovatelského záběru je mimo jiné ovlivněna dostupností této literatury.

Záznamy jsou řazeny do tematických skupin podle Mezinárodního desetinného třídění, uvnitř skupin jsou řazeny abecedně podle názvu. Publikaci doplňuje seznam analyticky zpracovaných sborníků z fondu NPKK a autorský jmenný rejstřík.

Tento soupis je výběrovým výstupem z bibliografické databáze komeniologické literatury, která je v Národní pedagogické knihovně Komenského vytvářena od roku 1993. V současné době je databáze komeniologické literatury společně s Pedagogickou bibliografickou databází zpřístupněna na webových stránkách NPKK <http://www.npkk.cz>

<http://www.npkk.cz/opac.php>

LITERÁRNÍ SOUPISY

001

929(Steiner, M.):016

Bibliografie Martina Steinera - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 15-23.

Bibliografie prací M. Steinera, rozdělená do sedmi oddílů na: 1) studie, články, příspěvky v monografických sbornících, 2) recenze, 3) edice, 4) popularizační práce, 5) zprávy, medailonky, nekrology a další příležitostné texty, 6) překlady, 7) rukopisy.

002

012(Michálek, E.)

Emanuel Michálek - soupis prací za léta 1991 - 2004 / Petr Nejedlý. - [cze]

In: Listy filologické : Časopis pro klasická, středověká a neolatinská studia, založený r. 1874 - ISSN 0024-4457 [CZ] - Roč. 129, č. 1-2 (2006), s. 192-195.

Bibliografie díla E. Michálka, která navazuje na starší soupis jeho prací, sestavený P. Nejedlým a uveřejněný ve sborníku Paleobohemica Immanueli Michálek septuagenario oblata, Listy filologické - Supplementum II, 1992, s. 18-32 (Věnováno badateli ve staročeštině Emanuelu Michálkovi k sedmdesátým narozeninám).

003

012(Komenský, J.A.)

J. A. Komenský 1938 - 1954 / Josef Brambora. - [cze]

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou teorii a praxi - [CZ] – Roč. 5, č. 3 (1955), s. 231-240.

Komentovaný bibliografický soupis spisů o J. A. Komenském a děl Komenského z let 1938 - 1954 je rozdělen na práce bibliografické a periodika, sborníky, edice děl J. A. Komenského a na monografie.

004

019.922:016:929(Komenský, J.A.)

Jan Amos Komenský a velké osobnosti českých dějin v historiografickém výzkumu zahraničních bohemistů / Jaroslav Pánek. - 45 pozn., 1 tab., 1 fot. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 71-78.

Překonávání informační bariéry a uzavřenosti vůči zahraničnímu bohemikálnímu výzkumu po r. 1989. Vznik životopisného a bibliografického přehledu českých historiků, kteří žijí (žili) v České republice, a třísvazkové publikace z let 2001-2005 zachycující bio - bibliograficky zahraniční historiky, kteří se věnují českým dějinám (Scholars of Bohemian, Czech and Czechoslovak History Studies). Publikace zachycuje dílo 472 badatelů. Ti mají největší zájem o osobnost T. G. Masaryka. Komenský zaujímá druhé místo v pořadí sedmi nejčastěji zkoumaných osob, ale jestliže se připočítají i vědci z jiných oborů, kteří se o něho zajímají, je jednoznačně první.

KNIHOVNY

005

025.855:929.001.5(Komenský, J.A.)

Comeniana at the library of Masaryk institute of the Academy of sciences of the Czech republic : forgotten history and new surprise [Komeniana v knihovně Masarykova institutu Akademie věd České republiky : zapomenuté dějiny a nová překvapení.] / Michaela Tydlitátová. - 55 pozn., 1 příl. - [eng]

In: Acta Comeniana 19 (XLIII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2005, s. 141-166. - ISBN 80-7007-236-9

Osudy Ústavu Tomáše Garrigua Masaryka od jeho založení 23. července 1932 po současnost. Knihovna ústavu a stručný popis jejího obsahu, koupě soukromé sbírky knih Rudolfa Hirsche. Stav po druhé světové válce, činnost V. T. Miškovské a její zájem o komeniana v knihovním fondu. Zrušení ústavu v r. 1954 a necitlivé rozdělení knihovny mezi několik institucí. Obnovení činnosti v r. 1990. Současný stav výzkumu komenian v knihovně ústavu, stručný popis jednotlivých svazků s komeniologickou tematikou.

006

027.7(430)

Comenius in der neuen Universitätsbibliothek Erfurt [Komenský v nové univerzitní knihovně v Erfurtu.] / Werner Lesanovsky. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 207-208. - ISBN 3-89676-825-5

Oslavy 300. výročí narození J. A. Komenského v Erfurtu. Znovuzahájení činnosti univerzity v Erfurtu r. 1994 (původní byla založena r. 1392) a současný stav komeniologické literatury a sekundární literatury o Komenském v její knihovně.

007

929.001.5(Komenský, J.A.):027.7

Schriften von und über Comenius in der J. Murrey Atkins Library der University of North Carolina at Charlotte [Spisy Komenského a o Komenském v Knihovně J. Murreye Atkinse v Jižní Karolině v městě Charlotte.] / Siegfried Däschler-Seiler. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 205-207. - ISBN 3-89676-825-5

Zpráva o komeniologické literatuře a sekundární literatuře o J. A. Komenském a jeho díle, která se nachází v knihovně J. Murreye Atkinse v Jižní Karolině v městě Charlotte.

KONFERENCE

008

061.3(430)

Comenius und der Weltfriede : Internationale Comenius-Konferenz in Berlin, 4.-7. Oktober 2001, der Deutschen Comenius-Gesellschaft und der Deutschen UNESCO-Kommission [Komenský a světový mír : Mezinárodní komeniologická konference 4.-7. října 2001 v Berlíně, uspořádaná Německou komeniologickou společností a Německou komisí pro UNESCO.] / Sigurd Hauff, Manfred Richter. - 2 fot. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s.199-202. - ISBN 3-89676-825-5

Podrobná zpráva o první mezinárodní komeniologické konferenci, kterou v Berlíně uspořádala Německá komeniologická společnost a Německá komise pro UNESCO. Důvody jejího uspořádání a témata jednotlivých referátů. Dva drobné tisky, které obdrželi účastníci konference: Comenius und der Weltfriede a Das Böhmisches Dorf in Berlin. Einst und jetzt (Česká vesnice v Berlíně. Kdysi a nyní). Tuto publikaci sestavili Beate a Manfred Motelovi.

009

061.3(Komenský, J.A.)(430)

Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens [Jan Amos Komenský - předchůdce kreativního míru.] / Jaroslava Pešková. - [ger]

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského XLIII (19). -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2005 - ISBN 80-7007-236-9 [Česko] , s. 196-205.

Recenze na: Johann Amos Comenius - Vordenker eines kreativen Friedens [Jan Amos Komenský - předchůdce kreativního míru] / Erwin Schadel. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang Verlag, 2005. - 610 s. - ISBN 3-631-52851-5

Podrobná recenze sborníku z konference s českou a německou účastí, která se uskutečnila ve dnech 13. - 16. dubna 2004 v Bamberku v SRN při příležitosti 75. narozenin profesora Heinricha Becka. Obsah všech přednesených příspěvků, které jejich autoři pro tisk často upravovali. Recenzentka hodnotí konferenci jako velmi úspěšnou a prospěšnou, protože téma kreativního světového míru je i dnes vysoce aktuální. K jeho uskutečnění ale nemůže přispět žádné nařízení, je to pansofický problém, který vyžaduje všeobecnou změnu smýšlení.

010

061.3(430):929.001(Komenský, J.A.)

Mitgliederversammlung der DCG 2001 [Členská schůze Německé komeniologické společnosti, 2001.] / Gottfried Bräuer. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 202-203. - ISBN 3-89676-825-5

Zpráva o členské schůzi Německé komeniologické společnosti, která se konala v Berlíně 5. října 2001 a na které se hlasovalo o novém obsazení funkcí ve výboru.

011

061.3(438)

Prameny k historii Jednoty bratrské v polských fondech / Marta Bečková. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 300-302.

Zpráva o konferenci, která se konala 26. 11. 2004 v polském Kórníku. Sešla se, aby stanovila další postup ve výzkumu dějin pobytu a činnosti Jednoty bratrské na polském území. Účastníci se shodli, že touto tematikou je třeba se dále zabývat, materiály, které se dosud mikrofilmují, mají být digitalizovány a dosud nezpracované materiály zpracovány. Autorka zprávy věnuje pozornost zvláště referátům, které byly na konferenci předneseny a otištěny v časopisu Biblioteka, č. 9 (18). Jejich úroveň je sice značně nevyrovnaná, ale závěry, které z konference vyplynuly, jsou přínosné.

VÝSTAVY

012

061.4(Komenský, J.A.)

Projekt Pampaedia - nová forma prezentace idejí J. A. Komenského / Markéta Pánková. - 16 pozn., 1 fot. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 79-83.

Přestěhování Pedagogického muzea J. A. Komenského, změna v jeho vedení a vypracování nové koncepce muzejní činnosti. Jednou z jejích částí je oblast výstav a propagace muzea. První úspěšnou výstavou s komeniologickou tematikou byla expozice Labyrint světa a ráj srdce v ilustrátorském díle Ruth Kohnové. Z dějin českého školství vycházela výstava Géníus přírody, která představila ilustrace k učebnicím a dětské literatuře. Jejich autorem je Antonín Pospíšil. Projekt Pampaedia Jiřího a Radany Waldových. Náplň a ztvárnění interaktivní putovní výstavy Orbis pictus aneb Brána do světa tvořivé lidské fantazie. Vernisáž v Paříži v červnu r. 2006 a doprovodné akce, zvláště překlad Labyrintu světa a ráje srdce do francouzštiny.

VĚDECKÉ INSTITUCE

013

929(Jablonski, D.E.):929(Leibniz, G.W.):001(091)

Die Gründung der Branderburgischen Sozietät der Wissenschaften durch Daniel Ernst Jablonski und Gottfried Wilhelm Leibniz [Založení Braniborské společnosti věd Danielem Ernstem Jablonským a Wilhelmem Gottfriedem Leibnizem.] / Leonhard Stroux. - 1 obr., 39 pozn. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 29-43. - ISBN 3-89676-825-5

Stručný životopis D. E. Jablonského se zdůrazněním jeho postavení a vlivu na dvoře pruského kurfiřta (od r. 1701 krále) Friedricha III. a jeho vysoce vzdělané manželky Sophie Charlotty. K založení akademie značně přispěla právě ona. Průběh přípravných jednání od května r. 1697 do března r. 1700 a jeho odraz v korespondenci Jablonského s Leibnizem. Vývoj jejich osobního vztahu.

014

061.22(430):929(Korthaase, W.)

Ocenění Wenera Korthaaseho - 1 fot. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 308.

Zpráva o přijetí význačného německého komeniologa W. Korthaaseho mezi členy Leibnizovy společnosti (Leibniz - Sozietät). Stručný přehled dějin této společnosti od jejího vzniku r. 1700 do současnosti.

015

929.0015:929(Náprstek, V.)(091)

Vojtěch Náprstek und die Comenius-Gesellschaft von 1891 [Vojtěch Náprstek a Společnost Komenského od r. 1891.] / Werner Korthaase. - 5 pozn., 1 fot. - [ger]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 309-310.

Autor příspěvku uvádí jména některých Čechů, kteří se stali zahraničními členy německé (berlínské) Společnosti Komenského už v době jejího vzniku r. 1891. Mezi nimi byl i Vojtěch Náprstek. Po stručném připomenutí jeho životních osudů a vlastenecké činnosti (zvláště podpora emancipace žen) následuje nekrolog, který vyšel po Náprstkově smrti 3. 9. 1894 v Mitteilungen der Comenius-Gesellschaft. V členství pokračovala jeho vdova Josefa Náprstková (zemřela r. 1907). Po její smrti platilo značně vysoký členský příspěvek ještě velmi dlouho Náprstkovo muzeum.

016

681.3:007

www.deutsche-comenius-gesellschaft.de : die Homepage der Deutschen

Comenius-Gesellschaft [www.deutsche-comenius-gesellschaft.de : webová stránka Německé komeniologické společnosti.] / Hans-Holger Schröter. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 209. - ISBN 3-89676-825-5

Zpráva o vzniku (založena v září r. 2002) a obsahu webové stránky Německé komeniologické společnosti.

VÝROČÍ, JUBILEA

017

929(Fritsch, A.)

Andreas Fritsch - „ein admirator Comenii“ [Andreas Fritsch - obdivovatel Komenského.] / W. Korthaase. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 216. - ISBN 3-89676-825-5

Studia a pracovní zařazení klasického filologa A. Fritsche (nar. 2. 9. 1941). Jeho komeniologické studie a překlady děl J. A. Komenského.

018

929(Černý, F.)

Botschafter Exzellenz František Černý [Velyslanec Excellence František Černý.] / Sigurd Hauff. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 203. - ISBN 3-89676-825-5

Zpráva o předání čestného členství v Německé komeniologické společnosti bývalému českému velvyslanci v SRN F. Černému, které se uskutečnilo 5. 10. 2002 v Obecním domě v Praze za účasti komeniologů i české politické reprezentace. Ke zprávě je připojen latinský text předávací listiny.

019

929(Kumpera, J.):012(Kumpera, J.)

Jan Kumpera - komeniolog mezi Plzní, Uherským Brodem a Naardenem / Markéta Pánková. - 7 pozn., 1 příl. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 288-293.

Přehledný popis života, studia a díla historika a komeniologa J. Kumpery (nar. 2. 12. 1946 v Plzni), žáka profesora J. Polišenského, při příležitosti jeho životního jubilea. Publikační, učitelská a propagační činnost jubilanta, jeho práce v komeniologických organizacích a při přípravě výstav i trvalých komeniologických expozic (Naarden, Nizozemsko). K článku je připojena výběrová bibliografie prací J. Kumpery.

020

929(Floss, K.):14(Floss, K.):2(Floss, K.)

K životnému jubileu Karla Flosse / Jozef Matula. - 1 pozn., 1 fot. - [slo]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 271-272.

V příspěvku k životnímu jubileu K. Flosse připomíná J. Matula zvláště činnost, kterou jubilant mohl plně rozvinout až po dovršení důchodového věku. Jde o všestrannou podporu působení Nadace Prokopios, která sídlí v Sázavě. Jejím úkolem je pěstovat mezináboženský dialog. Tato myšlenka úzce souvisí s úsilím J. A.

Komenského o celosvětové smíření a mír. K. Floss patří mezi naše přední znalce jeho díla.

021

929(Žbirková, V.)

K životnému jubileu prof. PhDr. Viery Žbirkovej, CSc. / Júlia Ivanovičová. - 2 fot. - [slo]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 274-275.

Životní osudy V. Žbirkové (nar. 14. 8. 1941 v Brodském), její studium a místa působení na katedrách sociální práce a etiky a katechetiky na Univerzitě Konštantína Filozofa v Nitře. Profilace odborných zájmů (dějiny slovenského školství, muzejnictví) a komeniologická činnost. Spolupráce se slovenskými i českými kolegy, organizace soutěže Komenský a my na Slovensku a práce na projektu Eyclopaedia Comeniana (je konzultantkou hesel týkajících se Slovenska). Aktivní účast v českých (Unie Comenius), slovenských (Historická spoločnosť SAV) i zahraničních vědeckých společnostech (FICE).

022

929(Steiner, M.)

Komeniolog Martin Steiner / Jaroslav Pánek, Markéta Pánková. - 12 pozn., 3 fot. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 5-10.

Vysokoškolské studium (klasická filologie a čeština, vědecké tituly a odborné zaměření (komeniologie) M. Steinera (narozen v Praze 26. října 1946). Jeho ediční činnost v Pedagogickém a Filosofickém ústavu ČSAV (ČAV). Překlady latinsky psaných děl J. A. Komenského a některých jiných starších českých autorů písíciích latinsky. Rozsáhlá redaktorská, organizační a kritická činnost. Předseda Unie Comenius. Do této funkce byl zvolen v květnu r. 2005.

023

929(Steiner, M.)

Martin Steiner a Přerov / František Hýbl. - 12 pozn., 4 fot. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 24-30.

Připomínka styků autora příspěvku s M. Steinerem. Seznámili se v 70. letech 20. století, kdy M. Steiner v Přerově studoval staré tisky v rámci své komeniologické editorské činnosti. Jeho zásluhou byl znovu objeven jediný známý výtisk třetího dílu

Komenského spisu Truchlivý (Řvání hrdličky v rozsedlinách skalních a skrýši příkré dlouho zůstávající). Z podnětu F. Hýbla přispěl M. Steiner i ke katalogizaci knihovny obrozence J. H. A. Gallaše z Hranic, která obsahuje i komeniana. Styky M. Steinera s Přerovem po r. 1989, jeho členství v poradním sboru muzea pro sbírkotvornou činnost. Účast na konferencích a přednesené přednášky.

024

929(Steiner, M.):012(Steiner, M.)

Martin Steiner sexagenarius [Martin Steiner šedesátiletý.] / Markéta Klosová. - 1 fot. - [lat] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 276-288.

Stručný popis života, díla a veřejného působení komeniologa M. Steinera při příležitosti jeho životního výročí. K příspěvku je připojena autobibliografie jubilantových prací.

025

929(Alt, R.):082

Robert Alt (1905 - 1978) [Robert Alt (1905 - 1978).] / Werner Korthaase. - [ger]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 259-261.

Recenze na: Robert Alt (1905 - 1978) [Robert Alt 1905 - 1978)] / Bodo Friedrich, Dieter Kirchhöfer, Christa Uhlig. - 1. vyd. - Frankfurt am Main, Berlin, Bern : Peter Lang. Europäischer Verlag der Wissenschaften, 2006. - 184 s. - ISBN 3-631-55042-1

Recenze sborníku z konference, která se konala 29. 9. 2005 v Berlíně při příležitosti stého výročí narození R. Alta. Recenzent připomíná dvě hlavní komeniologické publikace badatele Der fortschrittliche Charakter der Pädagogik Komenskýs (Pokrokový charakter pedagogiky Komenského, 1955) a Herkunft und Bedeutung des Orbis pictus (Původ a význam Orbis pictus, 1970). R. Alt prožil celý život v NDR, měl styky s bývalou ČSSR. Na jeho dílo měla vliv sovětská komeniologie na začátku 50. let 20. století (životopis Komenského od A. A. Krasnovského z r. 1953). V druhé části recenze se zabývá hodnocením jednotlivých příspěvků ze sborníku, který celkově považuje za přínosný.

026

929(Sousedík, S.)

Stanislav Sousedík - poutník po neprošlapaných stezkách dějin filosofie /

Vladimír Urbánek. - 10 pozn. - [cze]

In: Bene scripsisti... : filosofie od středověku k novověku. Sborník k sedmdesátinám Stanislava Sousedíka / Jiří Beneš. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2002, s. 13-14. - ISBN 80-7007-158-3

Okruhy vědeckého zájmu (barokní filozofie v českých zemích, středověká filozofie, logika a analytická filozofie a komeniologie), kterými se V. Urbánek zabývá při příležitosti Sousedíkových sedmdesátých narozenin. Zvláštní pozornost věnuje jeho editorské i badatelské činnosti v oblasti komeniologie, v níž ocenuje zvláště jubilatův přístup ke Komenského spojení dějin spásy a civilizačního pokroku a rozbor Komenského pojetí ospravedlnění.

027

929(Pavelčík, J.)

Sto let od narození RNDr. Jana Pavelčíka, CSc. (1. 10. 1906 - 18. 6. 1990) /

Radek Tomeček. - 1 fot. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 305-307.

Připomínka stého výročí narození moravského archeologa, antropologa a etnografa J. Pavelčíka. Jeho studia, stručný výčet učitelských působišť a práce v jednotlivých vědních oborech, které ho zaujaly. Nástup na místo ředitele uherskobrodského muzea (1. 7. 1956) a jeho činnost komeniologická a organizační. Účast na přípravě oslav třístého výročí vydání souboru Opera didactica omnia a podíl na vzniku výstav a stálých expozic s komeniologickou tematikou.

028

929(Hýbl, F.):37

Život muzejníka, komeniológa Františka Hýbla / Viera Žbirková. - 1 fot. - [slo]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 273-274.

Připomínka působení F. Hýbla na základních školách, v Okresním vlastivědném muzeu J. A. Komenského v Přerově, na Univerzitě Palackého v Olomouci a v současnosti v Muzeu J. A. Komenského v Přerově při příležitosti jeho životního jubilea. Autorka příspěvku vypočítává jubilatovy aktivity týkající se přípravy oslav výročí narození J. A. Komenského v r. 1992, jeho činnost v Unii Comenius a příspěvky do Encyclopaedia Comeniana i vlastní bádání v oblasti komeniologie. Mimořádně úspěšně propaguje práci prvních přerovských komeniologů, např. F. Slaměníka a J. Krumpholce. Zabývá se dějinami školství. V budově muzea vybudoval muzeum staré školy. Velmi přínosná je i jeho dlouholetá spolupráce se Slovenskem, zvláště s Univerzitou Konštantína Filozofa v Nitře.

MUZEA

029

069(437.2):929(Komenský, J.A.)

Zpráva o činnosti Muzea J. A. Komenského v roce 2005 / Pavel Popelka. - 2 tab., 5 fot. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 321-341.

Podrobná zpráva o činnosti Muzea J. A. Komenského v Uherském Brodě za r. 2005 se zabývá počtem jeho pracovníků a organizací práce, sbírkotvornou činností a péčí o sbírky a vědeckovýzkumnými pracemi. Zaznamenává výstavy, semináře a konference, které pořádalo muzeum, i ty, kterých se na jiných místech zúčastnili jeho pracovníci. Všimá si také domácí i zahraniční spolupráce instituce a jejích nejružnějších kulturních aktivit. Samozřejmě součástí práce muzea je stálá pozornost věnovaná komeniologii.

EDICE DÍLA

030

081(Komenský, J.A.):929(Birken von, S.)

Comenius Deutsch - Spuren : der Bearbeitung des Orbis Pictus im Briefarchiv Sigmund von Birkens [Komenského německé stopy : zpracování díla Orbis pictus v archivu dopisů Sigmunda von Birken.] / Hartmut Laufhütte. - 3 obr., 17 pozn. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 62-78. - ISBN 3-89676-825-5

Studie se na základě dochovaných dokumentů - deníků a korespondence - zabývá dílem S. von Birken ve vztahu k prvnímu vydání Komenského učebnice Orbis sensualium pictus. Ukazuje se, že S. von Birken (1626 - 1681), který v dětství jako syn tesaře luterského vyznání emigroval s rodiči z Čech a později působil mimo jiné jako vychovatel ve šlechtických rodinách, měl značný podíl na existenci obrazové části tohoto světoznámého díla. Možná účast J. M. Dolherra, luterského kazatele v Norimberku, na zprostředkování tisku díla u M. Endtera.

031

081(Komenský, J.A.):2(Komenský, J.A.)

Comenius, Johann Amos: Wiederholte Ansprache an Baron Wolzogen

[Komenský, Jan Amos: Opakované poselství baronu Wolzogenovi.] / Siegfried Wollgast. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 155-159.

Recenze na: Wiederholte Ansprache an Baron Wolzogen [Opakované poselství baronu Wolzogenovi] / Jan Amos Komenský. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang Europäischer Verlag der Wissenschaften, 2002. - 550 s.

Velmi kladná rozsáhlá recenze edice jednoho z polemických spisů Komenského proti sociniánům. Recenzent se zabývá hlavně nepřehlédnutelným přínosem připojeného komentáře E. Schadela, který zachycuje styky Komenského se sociniány v průběhu jeho života, jednotlivé spisy proti nim a poslední dvouletou polemiku s D. Zwickerem. Komentář hodnotí jako velmi přínosný pro prohloubení poznání života a díla J. A. Komenského.

032

081(Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

Comenius: Ta Chiao Hsueh Lun (Didactica magna) [Komenský: Velká didaktika.] / Ming-Lieh Wu Chia-Yi. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 149-152.

Recenze na: Ta Chiao Hsueh Lun [Velká didaktika] / Jan Amos Komenský. - 1. vyd. - Taipei : Wu Nam, 1990. - 337 s.

Recenze překladu Velké didaktiky vydaného na Tchaj-wanu. I když jde o překlad profesora Jen-Kan Fua, který později vyšel i v Pekingu, připojil překladatel k této edici předmluvu, v níž vysvětluje, proč Velkou didaktiku vydává, a přidal i soupis svazků z oblasti pedagogiky, které už vydal. Potom následuje druhá předmluva, nazvaná Komenský a jeho Didactica magna, kterou napsal Fu Ming Chia. Zabývá se předchůdci Komenského a osudy Velké didaktiky od jejího vzniku do 19. století. Do Číny uváděl na začátku 20. století Komenského pedagogické teorie Kuo Wei Wang.

033

081(Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

Comenius: Ta Chiao Hsueh Lun (Didactica magna) [Komenský: Velká didaktika.] / Ming Lieh Wu, Chia-Yi. - 2 příl. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), 149-152.

Recenze na: Ta Chiao Hsieh Lun [Velká didaktika] / Jan Amos Komenský. - 2. vyd. - Peking : Chiao Yu ko Hsueh, 1999. - 280 s.

Recenze druhého čínského vydání prvního překladu Velké didaktiky z r. 1939. Zápis širšími a kratšími znaky. Přepřacování díla manželkou profesora Fu Jang Jen a obsah obou nově vydaných příloh.

034

081(Komenský, J.A.):2(Komenský, J.A.)

Jan Amos Comenio: Scritti Theologici e Artistici [Jan Amos Komenský: Spisy teologické a umělecké.] / Günther Rudolf Schmidt. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 160-161.

Recenze na: Scritti Theologici e Artistici [Spisy teologické a umělecké] / Jan Amos Komenský. - 1. vyd. - Torino : Claudiana Editrice, 1999. - 108 s.

Recenzent italské edice dvou spisů Komenského, Listů do nebe a Kšaftu umírající matky, Jednoty bratrské, si všímá hlavně studií, které ji doprovázejí. Rámcový úvod napsal E. Campi, profesor teologie na univerzitě v Zürichu. Zabývá se v něm hlavně několika pokusy Komenského definovat z různých hledisek jeho vlastní vztah k teologii a jeho snahou o definici teologie jako vědy. Potvrzuje, že určující vliv na dílo Komenského měla bratrská pedagogická a náboženská tradice. A. Cosentino se věnuje obsahu a formě Listů do nebe, které v italštině vycházejí poprvé, a vztahu této práce k pozdějším dílům Komenského. A. Vildová Tosi analyzuje obsah Kšaftu a upozorňuje na jeho ohlasy v díle T. G. Masaryka, V. Havla, B. Hrabala a J. Skácela.

035

081(Komenský, J.A.):371.671.11:37(Komenský, J.A.)

Johan Amos Comenius: Orbis sensualium pictus : den synliga världen: första upplagan på svenska och latin 1682 i faksimil med nyöversättning, inledning, tre efterord och bibliografi [Jan Amos Komenský: Orbis sensualium pictus : svět v obrazech: první vydání ve švédštině a latině 1682 jako faksimile s novodobým překladem, úvodem, třemi doslovy a bibliografií.] / Werner Korthaase. - [ger]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 257-259.

Recenze na: Orbis sensualium pictus [Svět v obrazech] / Lars Lindström, Jan Amos Komenský. - 1. vyd. - Stockholm : HLS Förlag, 2006. - 429 s. - ISBN 978-91-7656-503-2

Velmi pochvalná, značně rozsáhlá recenze švédské edice Světa v obrazech J. A. Komenského. Editor nejen znovu vydal první švédské vydání v latině a překladu biskupa Johannese Gezelia, st., ale postaral se i o nový švédský překlad. Vydání je doplněno úvodem, třemi doslovy a bohatou bibliografií. Recenzent chválí i výtvarné řešení svazku (tisk ve třech sloupcích - latina, překlad ve staré a nové švédštině, krásná obrazová část).

036

081(Komenský, J.A.):14(Komenský, J.A.)

Johann Amos Comenius: Allermahnung (Pannuthesia) [Jan Amos Komenský: Pannuthesia (Všeobecné povzbuzení).] / Sicco Lehrmann-Brauns. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Bd. 9-10/2001-2002), s. 152-155.

Recenze na: Allermahnung [Všeobecné povzbuzení] / Jan Amos Komenský. - 1. vyd. - Frankfurt am Main : Peter Lang Verlag, 2001. - 157 s.

Kritická recenze edice německého překladu sedmé části Komenského Obecné porady o nápravě věcí lidských, Pannuthesie. Recenzent se nejprve zabývá cílem a obsahem díla, potom se věnuje nepřesnostem v překladu, neúplnosti informací v úvodní studii a opomenutími v seznamu literatury o dané problematice.

037

081(Komenský, J.A.):616.9

Kurzer Bericht von der Pest - Seuche : aus besonderen Ursachen zur Zeit der Pest in Polnisch Leszno von der in der Verbannung im selben Leszno weilenden Böhmische Kirche verfasst und gedruckt im Jahre des Herrn MDCXXXII

[Zpráva kratičká o morním nakažení.] / Jan Amos Komenský. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 9-18. - ISBN 3-89676-825-5

Edice prvního německého překladu části Komenského spisu napsaného v době, kdy Lešno bylo postiženo morem.

038

081(Komenský, J.A.):14(Komenský, J.A.)

Ein „Orbis pictus am Ende des 20. Jahrhunderts“ [Orbis pictus na konci 20. století.] / Paul Wandel. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 135-138. - ISBN 3-89676-825-5

Zpráva o vydání Orbisu v r. 1997 v Moskvě. Toto trojjazyčné anglické, ruské a latinské vydání - vyšlo pod názvem Mir čuvstvennyh veščej v kartinkach - konec XX veka - The World of Perseptibile Things in Pictures - End of the 20-th Century. Autor zprávy se zabývá obsahem publikace: na levé straně se nachází původní latinský text Komenského a jeho ruský a anglický překlad s klasickou ilustrací, na pravé moderní komentář v ruštině a angličtině s malbou, kresbou, fotografií nebo fotomontáží. Tyto komentáře vyznívají značně satiricky. V Evropě jde od 16. století o prosazení humanismu, Rusko však není Evropa.

039

82.08:37(Komenský, J.A.)

Práce čtvrtého svazku Veškerých didaktických děl J. A. Komenského (Opera didactica omnia) / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 451-455. - ISBN 80-7298-079-3

Plán na vydání veškerých pedagogických prací J. A. Komenského ve třech svazcích, který vznikl po jeho příchodu do Amsterdamu na podzim r. 1656. Jejich uspořádání, které Komenský připravil. Vznik a stručný obsah dalších děl, zařazených do čtvrtého svazku, (doplněk k Vestibulu pod názvem Auctarium, apologie Brány jazyků jako odpověď J. H. Ursinovi, pokus o shrnutí vlastních pedagogických názorů a sebekritika ve Věječe moudrosti a Východisko ze školských labyrintů, ke kterému se vztahují spisy Vzkříšené Latium, Živá tiskárna a Navrácení mládeže do ráje). V této době vzniklo i shrnutí didaktického odkazu velkého pedagoga, nazvané Odevzdání pochodně. Jejich doplňkem a zároveň oznámením autorova návratu k pansofii jsou Didaktická paralipomena.

040

82.08:929.001.5(Komenský, J.A.)

An unknown document relating to Comenius' finances : on the relationship between Ladislav Velen of Žerotín and Comenius [Neznámý dokument vztahující se k finančním poměrům Komenského : o vztazích mezi Ladislavem Velenem ze

Žerotína a Komenským.] / Tomáš Havelka, Miloš Sládek. - 1 příloha - [eng] -
Obsahuje bibliografické odkazy: 13

In: Acta Comeniana 19 (XLIII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose
Komenského. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2005, s. 167-174. - ISBN 80-7007-236-9

Edice dosud neznámého dokumentu, v němž L. Velen ze Žerotína potvrzuje 12. 11.
1625 v Berlíně, že J. A. Komenskému dluží 819 zlatých jako nevyplacené věno jeho
první, již zemřelé manželky M. Vizovské a 500 zlatých za tisk díla, jehož název a
obsah se prozatím nepodařilo přesně určit. Tento dluh převzal po otcově smrti r.
1639 jeho syn Bartoloměj. Okolnosti vzniku obou dluhů a nálezu této listiny, která
byla objevena při rekatalogizaci pozůstalosti F. L. Čelakovského v Památníku
národního písemnictví na přelomu 20. a 21. století.

041

82.08:37(Komenský, J.A.)

Úvod k 2. svazku Veškerých spisů J. A. Komenského / Jan Patočka. - pozn. -
[cze] - Obsahuje bibliografické odkazy:

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003,
s. 456-463. - ISBN 80-7298-079-3

Uspořádání svazku Vybraných spisů J. A. Komenského obsahujícího drobnější práce,
které Komenský původně zařadil do 3. a 4. dílu Veškerých spisů didaktických (Opera
didactica omnia). Díla zařazená do 3. svazku vznikla za jeho pobytu v Blatném
Potoku, spisy ve 3. dílu po přestěhování do Amsterdamu, kde došlo k soubornému
vydání všech didaktických prací. Důvody vzniku těchto jednotlivých děl a jejich
stručná charakteristika.

042

081(Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

Velká didaktika Jana Amose Komenského v Maďarsku / Eva Vejvodová-
Gabányiová. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 36

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi - [CZ] – Roč. 5, č. 10
(1955), s. 745-759.

Zpráva o vydání překladu Velké didaktiky do maďarštiny r. 1953 (Budapešť) a o
obsáhlém úvodu překladatele Györgyho Geréba. Obsah a hodnocení jednotlivých
kapitol tohoto úvodu. Ocenění snahy o co nejplastičtější vylíčení přínosu J. A.
Komenského pro pedagogiku i pro zlepšení vztahů mezi lidmi a národy.

FILOZOFIE

043

14(Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

Cesta světla, předosvícenská brána k osvícenským ideálům / Jan Patočka. - pozn - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy:

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 464-478. - ISBN 80-7298-079-3

Podrobný popis politické situace a myšlenkových proudů první poloviny 17. století, kdy se rodila filozofická a pedagogická soustava J. A. Komenského. Jeho příjezd do Londýna v září r. 1641. Přátelský kruh tamějších vzdělavců. Vznik a obsah spisu Cesta světla, ve kterém se poprvé objevují formulace o potřebě vyučování všech všemu, o knihách a školách pro všechny lidi, o umělém jazyku, který by všichni znali a snadno se tak dorozumívali a o obecném sboru učenců, kteří by řešili celosvětové problémy. I když toto dílo bylo uveřejněno až r. 1668, kdy politická situace i její filozofická nadstavba byly už zcela odlišné, můžeme je bez rozpaků zařadit mezi ty práce, které připravovaly nástup osvícenství.

044

14(Komenský, J.A.)

Comenius als Seelsorger [Komenský jako pastýř duší.] / Klaus Schaller. - 1 fot. - [ger]

In: Unie Comenius : bulletin - [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), [32]-34.

Autor hledá odpověď na otázku, jak souvisí Komenského pedagogická a politická činnost (úsilí o trvalý mír) s jeho péčí o duše věřících v Jednotě bratrské, kterou byl pověřen jako biskup. Jeho touha po míru a nápravě věcí lidských nebyla na rozdíl od jiných pokusů utopická. Komenský vycházel ze současné politické situace. Ta byla podle jeho názoru způsobena chováním lidské společnosti, která neuznávala náboženské příkazy a nebrala na vědomí, že život každého jedince má své hranice. Proto považoval za svůj prvořadý úkol napomoci svou všeobecnou reformou návratu lidstva do ráje srdce a zvýšení jeho kritičnosti vůči sobě samému, jak to naznačil už dříve v Labyrintu světa a ráji srdce.

045

14(Komenský, J.A.)

Didaktika a pansofie. Studie k filosofii výchovy J. A. Komenského : Monografie z pozůstalosti 1. Názory na filosofii Komenského / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh -
Filosofia, 2003, s.13-19. - ISBN 80-7298-079-3

Přehled nejdůležitějších přístupů k filozofii Komenského od 17. do 20. století
(Maresius, Broniewski, Arnold, J. Hübner, Bayle, Palacký, Kvačala, Masaryk, J. V.
Novák, J. Hendrich, K. Schaller) a jejich stručná charakteristika.

046

14(Komenský, J.A.)

**Didaktika a pansofie. Studie k filozofii výchovy J. A. Komenského : Monografie
z pozůstalosti 2. Význam filosofického úsilí Komenského; jeho údobí / Jan
Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.**

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh -
Filosofia, 2003, s. 20-31. - ISBN 80-7298-079-3

Jednotlivá období tvůrčí činnosti J. A. Komenského: encyklopedické, vševědné a
všenápravné. Vývoj jeho filozofického myšlení v průběhu života a jeho vysvětlení.
Směřování od souhrnu veškerého vědění k úsilí o nápravu poměrů v českém státě a v
celém světě.

047

14(Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

**Didaktika a pansofie. Studie k filozofii výchovy J. A. Komenského : Monografie
z pozůstalosti 4. Základní filosofické myšlenky J. A. Komenského v souvislosti se
základy jeho soustavného vychovatelství / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje
bibliografické odkazy.**

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh -
Filosofia, 2003, s. 121-189. - ISBN 80-7298-079-3

Vývoj osobní filozofie J. A. Komenského od doby jeho zahraničního studia, v jehož
průběhu se rozhodl zprostředkovat svým krajanům přehled současného vědění, po
myšlenku všenápravy světa představenou ve spisu Obecná porada o nápravě věcí
lidských. Komenského předchůdci M. Kusánský, T. Campanella a F. Bacon a jejich
vliv na formování jeho pedagogické soustavy. Střet s mechanicismem R. Descarta.
Odraz osobních zážitků v díle.

048

14(Alsted, J.H.):32(Alsted, J.H.):2(Alsted, J.H.)

**Howard Hotson: Paradise postponed : Johann Heinrich Alsted and the birth of
Calvinist millenarianism [Odložený ráj : Johann Heinrich Alsted a zrod**

kalvínského milenarismu.] / Vladimír Urbánek. - [eng] - Obsahuje bibliografické odkazy: 3

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského XLIII (19). -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2005 - ISBN 80-7007-236-9 [Česko], s. 212-215.

Recenze na: Paradise postponed : Johann Heinrich Alsted and the birth of Calvinist millenarianism [Odložený ráj : Johann Heinrich Alsted a zrod kalvínského milenarismu] / Howard Hotson. - 1. vyd. - Dordrecht - Boston - London : Kluwer Academic Publishers, 2000. - 10+227 s. - ISBN 0-7923-6787-1

Pochvalná recenze publikace zabývající se problematikou milenarismu v díle kalvínského učence, jednoho z učitelů J. A. Komenského, J. H. Alsteda. Recenzent si všímá filozofických proudů, které ovlivňovaly protestantské intelektuály na počátku 17. století v souvislosti s politickým vývojem. Stranou neponechává ani odraz eschatologie a milenarismu v ostatních Alstedových pracích. Konstatuje, že Alstedův vztah k sociniánům mohl ovlivnit pozdější antisociniánské polemiky Komenského. Podrobně rozebírá vlivy, které zřejmě působily na hlavní Alstedovo milenaristické dílo Diatribe de mille annis apocalypticis z r. 1627. Vyzývá k dalšímu zkoumání Alstedova vlivu na Komenského, zvláště na jeho Obecnou poradu.

049

14(Komenský, J.A.):316.42:37.01

J. A. Komenský - bojovník za spravedlivější uspořádání světa / Ervín Koukal. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 17

In: Pedagogika : časopis pro pedagogickou theorii a praxi - [CZ] – Roč. 5, č. 2 (1955), s. 110-117.

Vývoj sociálního myšlení J. A. Komenského od vzniku spisu Listové do nebe přes Truchlivého po Cestu světla a Všenäpravu ze souboru Obecná porada o nápravě věcí lidských. Autor ho charakterizuje postupným vzrůstem kritičnosti k současnému společenskému zřízení, i když stále hájil jeho oprávněnost a nikdy se neodhodlal navrhnout jeho změnu násilnou cestou. Filozofie Komenského byla hluboce ovlivněna neotřesitelnou vírou v Boží dobrotu, neomylnost a všemohoucnost.

050

14(Komenský, J.A.)

Jan Patočka: Komeniologické studie III / Jozef Matula. - [eng] - Obsahuje bibliografické odkazy: 19

In: Acta Comeniana 19 (XLIII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2005 - ISBN 80-7007-236-9 [Česko], s. 185-194.

Recenze na: Komeniologické studie III / Jan Patočka. - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003. - 672 s. - ISBN 80-7298-079-3

Podrobná recenze se zabývá obsahem jednotlivých studií v posledním svazku, po jehož vydání je kompletně zpřístupněna komeniologická pozůstalost Jana Patočky. Recenzent hodnotí význam těchto studií pro komeniologii a vyzvedává jejich přínos pro poznání Patočkova díla v jeho celistvosti a názorové vyhraněnosti i proměnlivosti.

051

14(Komenský, J.A.):14(Cusanus, N.):14(Campanella, T.):14(Descartes, R.):82(Komenský, J.A.)

Komenského duchovní biografie / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 365-395. - ISBN 80-7298-079-3

Velmi podrobný rozbor vývoje filozofických názorů J. A. Komenského, vzniku jeho pedagogického díla a pansofické soustavy. Výchova v Jednotě bratrské, vliv učitelů v Herbornu a v Heidelbergu, četba díla M. Kusánského (v antologii U. Pindera), T. Campanelly a R. Descarta. První pokusy o encyklopedii a český slovník a tzv. útěšné spisy, jejichž vrcholem (a zároveň vstupem do nového období) je Labyrint světa a ráj srdce. Didaktika, učebnice a příprava a tvorba Obecné porady o nápravě věcí lidských.

052

14(Komenský, J.A.):14(Descartes, R.)

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Descartes a Komenský - jejich vztah ve světle nových nálezů hallských / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 334-362. - ISBN 80-7298-079-3

Porovnání základních prvků Descartovy filozofie s filozofií Komenského, která je nejúplněji zachycena v jeho stěžejním díle, Obecné poradě o nápravě věcí lidských. Jeho až dosud nezvěstné části byly objeveny na počátku 30. let 20. století v Halle. Shody a rozdíly v pojetí základních filozofických kategorií u obou učenců. Důkazy o tom, jak oba vzájemně znali svá díla. Vliv T. Campanelly.

053

14(Komenský, J. A.):14(Cusanus, N.):37(Komenský, J. A.)

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Docta ignorantia a její vztah k pansofii / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 328-333. - ISBN 80-7298-079-3

Vysvětlení pojmu docta ignorantia (učená nevědomost) jako disproporce mezi absolutní celistvostí (Bůh) a mezi absolutní necelistvostí (člověk). Pojímání učení nevědomosti u jiných filozofů (sv. Augustin). Přístup J. A. Komenského k této problematice je spíše augustinovský než kusánský, Cusanovo dílo však prokazatelně znal. Spjoval v sobě myšlenku výuky, která má lidstvo připravit na život věčný, s myšlenkou vědy, která nikdy nemůže obsáhnout vše. Člověk však byl poslán na svět s určitými úkoly, které musí splnit. Proto je nutné (ale i možné) vytvoření křesťanské vševědy.

054

14(Komenský, J.A.):14(Cusanus, N.):53:371.671.11

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Fyzika a její principy / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 311-327. - ISBN 80-7298-079-3

V přístupu J. A. Komenského k fyzikální problematice se projevuje dlouhodobý rozklad aristotelismu, způsobený vlivem novoplatonismu. Komenského učebnice je dobovou syntézou. Pro její genezi je důležitý Alstedův spis Systema physicae harmonicae (Harmonický fyzikální systém). Inspirace dílem M. Kusánského. Porovnání Cusana a Komenského z hlediska jejich chápání triadismu a princip jednotné fyziky na bázi triadických postupů, který se snažil Komenský vybudovat.

055

14(Komenský, J.A.):14(Cusanus, N.)

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Hlubina bezpečnosti a Cusanus / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 262-272. - ISBN 80-7298-079-3

Porovnání filozofického obsahu spisu M. Kusánského De ludo globi (O hře s koulemi) a Hlubiny bezpečnosti J. A. Komenského. Na základě svého zkoumání uvádí J. Patočka, že Cusanovo dílo bylo pro Komenského východiskem, které přetvořil tak, aby odpovídalo znalostem českých čtenářů (neznali hru, kterou vymyslel Cusanus). Vliv M. Kusánského nacházíme i v Labyrintu světa v motivu brýlí (u Cusana broušený beryl). Obě díla Komenského mají vysokou myšlenkovou i uměleckou úroveň.

056

14(Komenský, J. A.):14(Nicolaus Cusanus)

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Komenského a Cusanus / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 219-224. - ISBN 80-7298-079-3

Nový pohled na vliv filozofie Mikuláše Kusánského na myšlení Jana Amose Komenského. S dílem M. Kusánského se Komenský seznámil jednak přímo z vlastní četby, jednak prostřednictvím kompilace, kterou z knih Kusana zpracoval a r. 1510 vydal norimberský tiskař Ulrich Pinder pod názvem Speculum intellectuale felicitatis humanae (Duchovní zrcadlo lidského štěstí). Filozofie Komenského jako organické propojení myšlenek pozdně renesančního universalismu - základu jeho pedagogického myšlení a všenápravných snah - a barokního úsilí o povznesení duše. Tato syntéza se rozvíjela na podkladě bratrského humanismu. Její odraz můžeme vystopovat až v osvícenství (ve spisech Leibnize a Herdera).

057

14(Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Prodromus / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 243-261. - ISBN 80-7298-079-3

Prodromus jako předchůdce spisu Praecognita pansophica. Chvála moudrosti a její stav v první polovině 17. století. Ke skutečné moudrosti je možné dospět jen studiem věd. Snaha o jejich poznání se rozvíjí. Je však třeba, aby všichni mohli rychle poznat vše potřebné pro život. Způsob studia se proto musí změnit. Návrh metody pro výuku. Porovnání postupu k ucelenému poznání světa u Komenského a Descarta. Bůh jako hlavní činitel a cíl vzdělávání v systému Komenského. Jeho objektivní hodnocení vědeckých objevů učenců, kteří nebyli křesťané. Výklad axiomatiky

Prodromu. Pojem harmonie. Přesvědčení Komenského, že vytvořil dokonalý systém a pojmosloví, jejichž prostřednictvím všichni mohou získat moudrost.

058

14(Komenský, J.A.):14(Cusanus, N.):37(Komenský, J.A.)

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Sensus, ratio, fides a synkritická metoda / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 301-310. - ISBN 80-7298-079-3

Obsahová stránka Kusánova spisu De filiatione Dei (O spojení s Bohem) a Komenského díla Praecognita. Cusanovy stupně poznání. Smyslový život jako příprava na život budoucí. J. A. Komenský souhlasí s M. Kusánským v tom, že lidský intelekt se musí vzdělávat, aby mohl pochopit božská tajemství. Nejde mu však jen o vzdělávání několika jedinců jako Cusanovi. Učit se musí každý člověk, proto je potřebná reforma výuky, do nové školy patří nové učebnice. Z těchto myšlenek vzniká pansofie. Přitom je J. A. Komenský mnohem silněji závislý na slovech Bible, která nepojímá alegoricky, ale doslovně. Oba, Cusanus i Komenský, však touží po sjednocení všech národů v jediné víře.

059

14(Komenský, J.A.):14(Cusanus, N.)

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Theatrum universitatis rerum / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 273-279. - ISBN 80-7298-079-3

Porovnání přístupu ke světu, jeho vzniku a trvání a vztahu ke geocentrismu a heliocentrismu u M. Kusánského a J. A. Komenského v jedné z jeho počátečních prací, pokusu o národní encyklopedii Theatrum universitatis rerum to jest divadlo světa a všechněch všudy předivných věcí jeho. Komenského znalost Cusanových spisů, zvláště De ludo globi (O hře s koulemi) a De docta ignorantia (O poučené nevědomosti) je pravděpodobná: J. Patočka to dokazuje uvedením některých paralel a reminiscencí na díla M. Kusánského v Theatru. J. A. Komenský však formuluje své myšlenky jednodušeji a srozumitelněji, aby je přiblížil svým českým čtenářům. Už zde se tedy hlásí ke slovu jeho pedagogické nadání.

060

14(Komenský, J.A.):371.671.11:53

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Transcendentalia a kategorie / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 232-242. - ISBN 80-7298-079-3

Dříve než Komenský začal zpracovávat Obecnou poradu, uveřejnil několik prací, ve kterých rozpracoval problematiku jednotlivých částí všenápravy. K ní patří i reforma fyziky, která se měla stát součástí metafyziky. Uplatnil v ní všeobecně aristotelovský přístup k metafyzice, který měl ovšem platónské rysy. Návrh učebnice fyziky v Leningradském rukopisu je z tohoto hlediska velmi odvážný. Popis triadického dělení. Atributy věcí jsou rozděleny na akcidence (tři a devět). Nauka o substancích se u Komenského nedělí podle Aristotela na látku a formu, ale aktivní, pasivní a direktivní princip. Existuje sice v jednotlivých věcech společně, ale každý princip může být i samostatný. Vše je jako nejvyšší instanci podřízeno duchu.

061

14(Komenský, J. A.):14(Cusanus, N.)

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Triády Cusanovy a triády Komenského / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 280-300. - ISBN 80-7298-079-3

Podrobný rozbor triadismu M. Kusánského a J. A. Komenského v jeho spisu Praecognita. Vliv Alstedova díla Systema physicae harmonicae, které vyšlo v Herbornu r. 1612 a které Komenský téměř jistě znal (byl Alstedovým žákem), na jeho triadické postupy. Přínosem J. A. Komenského k této koncepci byl triadismus proměněný v deduktivní systém.

062

14(Komenský, J. A.):37(Komenský, J. A.)

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Vnější a vnitřní historie didaktiky / Jan Patočka. - pozn. - [cze]

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 225-228. - ISBN 80-7298-079-3

Vysvětlení pojmů vnější (okolnosti vzniku díla a osobnosti, které tento vznik ovlivnily) a vnitřní (předpoklady domyšlení a přetvoření myšlenek starších filozofů,

zvláště M. Kusánského, J. V. Andreaeho a W. Ratkeho) historie Didaktiky J. A. Komenského. Jeho seznámení s dílem Ratkeho a s Andreaeho encyklopedismem v době zahraničních studií, setkání s filozofií M. Kusánského a její využití pro křesťanskou reformu školství, která by zajistila vzdělání každému žákovi.

063

14(Komenský, J.A.):14(Bacon, F.):37(Komenský, J.A.)

Komenský a Bacon / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy. In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 542-583. - ISBN 80-7298-079-3

Velmi rozsáhlá studie, v níž autor hledá shody a rozdíly mezi přístupy k filozofii u F. Bacona a J. A. Komenského. Nejprve řeší otázku, kdy se Komenský seznámil s Baconovými filozofickými díly, poté se zabývá problematikou podoby pansofie u obou filozofů. Zjišťuje, že na názory Komenského měli vliv i T. Campanella a M. Kusánský. Prochází jednotlivá díla Komenského a zamýšlí se nad tím, jak se v nich představuje pansofický postoj. V závěru jsou analyzovány názory Komenského na výuku cizích jazyků (Nejnovější metoda jazyků), míra Baconova vlivu na jejich utváření a zárodky možných nových přístupů, které ovšem mohly využít až další generace badatelů.

064

14(Komenský, J.A.)

Komenský a herbornská duchovní tradice / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 479-484. - ISBN 80-7298-079-3

Snaha o vypracování nové metodologie, která by umožnila poznat zákonitosti všech věd, se začala uplatňovat v renesanci. Myšlenka R. Lulla o umění vynalézat (zveřejněná koncem 13. století) a závislost logiky, metafyziky a ostatních věd na jednotném principu, který otvírá cestu univerzalizmu. G. W. Leibniz pod vlivem J. H. Alsteda a J. H. Bisterfelda. Setkání Komenského s Alstedem v Herbornu. První pokusy o českou encyklopedii. Didaktika E. Bodina a záměr Komenského vytvořit předpoklady pro učení se všech všemu a v každé životní etapě.

065

14(Komenský, J.A.):2(Komenský, J.A.):291.1:283/289

Komenský a jezuité - příklad jednoty protikladů? / Alois Doležel. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 16

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 205-210.

Různé postoje J. A. Komenského k jezuitskému řádu od složení Písničky proti jesuítům v letech 1618 - 1620 po úpravu katolické Brány jazyků Viléma Batea r. 1633. Stav smýšlení v Čechách na začátku války třicetileté a jeho změny v jejím průběhu. Filozofické přístupy ke skutečnosti, s nimiž byla společnost konfrontována na začátku 17. století. Osobní postoj Komenského a jeho boj o všeobecné smíření.

066

14(Patočka, J.):14(Komenský, J.A.)

Komenský a Patočkův pohyb zakotvení / Alena Nastoupilová. - 11 pozn. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 49-53.

Interpretace posláních výchovy z hlediska jednoho ze směrů filozofie 20. století. Pojem pohybu zakotvení, který J. Patočka definoval jako přístup jedince k sobě jako k tomu, kdo má úkoly, funkce a role. K tomu se pojí pohyb vlastního sebepochopení. Zvláště důležitý je pro dítě, které se musí naučit svět přijímat a musí být také světem přijato. V tomto procesu hrají velmi důležitou úlohu rodiče. Heideggerův a Buberův přístup k této problematice. Vztah člověka k člověku jako vztah bytostný a jako vztah péče. Rozdíl mezi tzv. uzavřenou a otevřenou duší. Otevřená duše překonává svou egocentričnost, umí se obětovat pro druhé i pro Boha. Příkladem takového postoje je podle názoru J. Patočky celé dílo J. A. Komenského.

067

14(Komenský, J.A.):14(Gracián, B.)

Komenský kontra Gracián, Gracián kontra Komenský / Andrea Vítová. - 2 pozn. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 238-240.

Recenze na: Komenský kontra Gracián, Gracián kontra Komenský / Květoslava Neradová, Hugo Schreiber. - 1. vyd. - Praha : Evropský literární klub, 2006. - ISBN 80-83616-67-X

Kritická recenze výboru sentencí, který má dokumentovat rozdíly v přístupu ke světu obou jejich autorů, J. A. Komenského a B. Graciána (Komenský je charakterizován jako hlasatel pravověrného křesťanství, Gracián, jeho současník, který žil v letech 1601 - 1658, jako utilitaristický etik). Recenzentka si všímá nedostatků v údajích o původu některých výroků Komenského (nepocházejí jen z Pansophiae prodromus, ale zřejmě i z Obecné porady). Porovnání filozofického myšlení obou autorů je nepřesné a může nepoučeného čtenáře zmást.

068

14(Leibniz, G.W.):14(Komenský, J.A.):14(Bisterfeld, J.H.)

Leibniz, Comenius, Bisterfeld : die Ambivalenz des Menschen zwischen Weltordnung und Chaos [Leibniz, Komenský, Bisterfeld : ambivalence člověka mezi světovým pořádkem a chaosem.] / Konrad Moll. - 1 obr., 42 pozn. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 44-61. - ISBN 3-89676-825-5

Vztah Leibnize ke Komenskému zprostředkovaný pracemi J. H. Bisterfelda. Bisterfeldova osobnost a dílo. Panharmonie a pojem perichoreze. Spojení náplně života člověka s úctou k Bohu ve filozofii Komenského a Leibnize. Význam autorových výzkumů pro existenciální porozumění vědě, pro potřebnost vzdělávání člověka a pro některé důležité aspekty komeniologického bádání.

069

14(Komenský, J.A.)

Posudek doktorské práce M. Blekastadové: Comenius. Versuch eines Umrisses von Leben, Werk und Schicksal des Jan Amos Komenský / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 512-524. - ISBN 80-7298-079-3

Podrobný, ale nedokončený posudek jedné z nejrozsáhlejších prací o životě a díle J. A. Komenského, zaměřený zvláště na jeho filozofická východiska. Autor posudku vcelku kladně hodnotí, že se M. Blekastadová snažila zachytit celý okruh osob, s nimiž se Komenský stýkal, s nimiž spolupracoval, polemizoval nebo se bránil jejich útokům na své náboženské vyznání nebo dílo. Práce tak zachycuje velké množství podrobností, nepůsobí však uceleně. Nedostatečně je také vysvětlena specifika pansofie Komenského, navíc chybí její přesné zařazení do dobové filozofie a dějin první poloviny 17. století.

070

14(Descartes, R.):37(Descartes, R.)

Sohma, Shin'ichi: Kyoiku Sisru to Dekaruto Tetsugaku : Haatoribu Saakuru Chi no Renkan [Sohma, Shin'ichi: Pedagogické myšlení a Descartova filozofie : intelektuální vztahy v Hartlibově kruhu.] / Shin'ichi Sohma. - 1 obr. - [ger]

In: Comenius- Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 168-172.

Recenze na: Kyoiku Sisru to Dekaruto Tetsugaku [Pedagogické myšlení a Descartova filozofie] / Sohma Shin'chi. - intelektuální vztahy v Hartlibově kruhu - Kyoto : Minerva Shoto, 2001. - 351+8 s.

Autoreferát o knize zabývající se vztahem Descartovy filozofie k pedagogice (snažil se zprostředkovat člověku správné rozumové poznání). Autor si dále všímá odrazu a proměn jeho myšlenek v kruhu vzdělavců okolo S. Hartliba, jehož činnost měla mezinárodní dosah (např. úsilí o smiřování různých náboženských vyznání a filozofických systémů) a k němuž patřil i J. A. Komenský. Stručný obsah práce.

TEOLOGIE

071

2(Kyrmezer, P.):885.0(Kyrmezer, P.)

Acta concordiae (discordiae) Pavla Kyrmezera, děkana v Uherském Brodě / Petr Zemek. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 87-91.

Historie sporu P. Kyrmezera, děkana sboru církve podobojí v Uherském Brodě, s tamní Jednotou bratrskou. Tento spor, který vznikl z Kyrmezerovy snahy o spojení obou protestantských denominací, ale v němž na Jednotu bratrskou netakticky útočil, se odehrával v druhé polovině 70. let 16. století a vyvrcholil r. 1580 vydáním knihy Acta concordiae. Obsahovala tolik urážek Jednoty, že Kyrmezer musel Uherský Brod opustit a odejít na venkovskou faru. Jeho kniha by si zasloužila podrobnější průzkum.

072

2(Komenský, J.A.)

Henning Schröer: Von Comenius zur Postmoderne im Horizont der Pansophie [Henning Schröer: Od Komenského k postmoderně v horizontu pansofie.] / Klaus Gossmann. - [ger]

In: Comenius- Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 192-193.

Recenze na: Von Comenius zur Postmoderne im Horizont der Pansophie [Od Komenského k postmoderně v horizontu pansofie] / Henning Schroër. - 1. vyd. - Waltrop : Hartmut Spener, 2002. - 78 s.

Recenze souborného vydání přednášek, které jejich autor přednesl v Jižní Koreji. Geneze díla a obsah jednotlivých přednášek. Recenzent je hodnotí jako významný příspěvek k hlubšímu poznání teologie J. A. Komenského.

073

2(Komenský, J.A.)

Ke Komenského Ráji srdce / Dagmar Čapková. - 1 fot. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 35-37.

Použití slova srdce v názvu druhé části Komenského Labyrintu světa jako ohlas biblické inspirace a četby středověkých autorů, kteří se zabývali mystikou, a děl křesťanských svatých otců (Augustin). Heslo srdce v Encyclopaedia Comeniana, které napsal D. Neval. V domě srdce svého v Ráji srdce má poutník podle názoru Komenského načerpat novou sílu k boji za svobodu ohraničenou řádem, podřízeným pravdě, lásce a dobru, aby se vztahoval na všechny lidi. Všichni mají být svobodní, ale musí si svobodu vyvolit. Aby byla volba odpovědná, musí se člověk stále rozvíjet a poznávat hlubší smysl života.

074

2

Murdock, Graeme: Calvinism on the Frontier 1600-1660 : international calvinism and the reformed church in Hungary and Transylvania [Murdock, Graeme: Kalvinismus v období 1600-1660 : mezinárodní kalvinismus a reformovaná církev v Maďarsku a v Transylvánii.] / Howard Hotson. - [eng]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 172-173.

Recenze na: Calvinism on the Frontier 1600-1660 : international calvinism and the reformed church in Hungary and Transylvania [Kalvinismus v období 1600-1660 : mezinárodní kalvinismus a reformovaná církev v Maďarsku a v Transylvánii] / Graeme Murdock. - 1. vyd. - Oxford : Clarendon Press, 2000. - 12+359 s. - ISBN 0198208596

Pochvalná recenze na publikaci zabývající se problematikou protestantských církví v Maďarsku a v Transylvánii v období let 1600 - 1660. Všímá si zvláštností místní situace, která spočívala v nastolení nezbytného modu vivendi nejen mezi kalvinismem, luteranismem a katolicismem, ale i antitrinitáři, sabatariány a islámem. Mimo autorovu pozornost nezůstala ani činnost osobností jako J. Dury a S. Hartlib, J. H. Alsted, J. H. Bisterfeld a samozřejmě i J. A. Komenský.

075

2(Komenský, J.A.):22

Nová významná komeniologická publikace / Petr Melmuk. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 236-238.

Recenze na: Die Macht Gottes zum Heil [Mocí Boží ke spáse. Pojetí bible u Jana Amose Komenského v době krize a převratů] / Daniel Neval. - 1. vyd. - Zürich : nakladatelství TVZ, 2006. - 494 s.

Velmi pochvalná a poměrně rozsáhlá recenze posmrtně vydané disertační práce D. A. Nevala Die Macht Gottes zum Heil. Das Bibelverständnis von Johann Amos Comenius in einer Zeit der Krise und des Umbruchs (Boží mocí ke spáse. Pojetí bible u Jana Amose Komenského v době krize a převratů). Recenzent se zabývá obsahem jednotlivých kapitol a hodnotí odborný přínos autorových úvah. V rozboru návaznosti názorů Komenského na starší tradice mu chybí jen upozornění na vliv valdenství, které je také nositelem reformačních tradic.

POLITIKA

076

32(Komenský, J.A.)

Comenius der Politiker [Komenský politik.] / Daniel S. Larangé. - [fre]

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského XLII (19). -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2005 - ISBN 80-7007-236-9 [Česko], s. 205-206.

Recenze na: Comenius der Politiker [Komenský politik] / Veit-Jakobus Dietrich, Hans Hecker. - 1. vyd. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004. - 121 s. - ISBN 3-89676-00979-5

Stručná recenze antologie textů, v nichž se J. A. Komenský věnoval politické problematice. Recenzent je vypočítává a zdůrazňuje, že sestavovatelé zachovali triádu Bůh - člověk - příroda, tedy vazbu mezi člověkem a Bohem, mezi lidským společenstvím a mezi člověkem a světem, který ho obklopuje. Tyto vazby jsou reprezentovány náboženstvím, politikou a filozofií. Komenský usiloval o takovou propojenost po celý svůj tvůrčí život.

077

32(Komenský, J..)

Comenius und der Weltffriede : Einblicke in das friedensförndernde Werk eines europäischen Weltbürgers [Komenský a mír ve světě : pohledy na úsilí o mír v díle evropského světoobčana.] / Beate Motel. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 161-162.

Recenze na: Comenius und der Weltffriede [Komenský a mír ve světě] / Werner Korthaase, Sigurd Hauff. - pohledy na úsilí o mír v díle evropského světoobčana - Berlin : DCG-MS Drucke (Deutsche Comenius-Gesellschaft) - 56 s.

Stručná recenze drobné publikace vydané při příležitosti mezinárodního kongresu Německé komeniologické společnosti v r. 2001. Obsahuje soubor citátů na téma mír vybraných z díla Komenského a názorů některých významných komeniologů na místo této problematiky v jeho celoživotním usilování. Jsou zde také příspěvky Waltera Eykmanna Der Friedensbegriff im Lexikon reale pansophicum ok Comenius, Julese Micheleta Coménius le Galilée de l'éducation a Uwe Voigta Comenius and the experiences of the 20th Century. Připojena je i Leibnizova oslavná báseň na Komenského, přeložená do osmi jazyků. Recenzentka publikaci hodnotí jako dobrý příspěvek pro rozšíření znalostí o snahách Komenského o světový mír.

078

32(Komenský, J.A.):304:316.034

K sociálním názorům mladého Komenského / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 431-443. - ISBN 80-7298-079-3

Rozbor obsahu a formulací v díle Retuňk proti Antikristu. Autor sdílí názory těch badatelů (J. Kvačala, J. Hendrich), kteří jsou přesvědčeni, že J. A. Komenský tento spis nenapsal. Sociální názory Komenského ovlivnil jeho měšťanský původ. V pracích Listové do nebe a Haggaeus redivivus sice schvaluje panující společenský řád, který považuje za přirozený, protože odpovídá přirozené nerovnosti mezi lidmi, stanovené Bohem, ale vytýká pánům, že zneužívají svou moc a zotročují své poddané.

PEDAGOGIKA

079

37(Komenský, J.A.):372.4

Alexander Robin: Culture and Pedagogy : international comparisons in primary education [Alexander Robin: Kultura a pedagogika : mezinárodní porovnání počátečního vyučování.] / Werner Korthaase. - [eng]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 179-182.

Recenze na: Culture and Pedagogy [Kultura a pedagogika, mezinárodní srovnání počátečního vyučování] / Alexander Robin. - 1. vyd. - Oxford : Blackwell Publishers, 2000. - 642 s.

Rozsáhlá recenze příručky, která vzbudila nebývalý zájem odborné veřejnosti. Recenzent si všímá zvláště pasáží věnovaných Komenskému, vytýká autorovi nepřesnosti a dvě kratší části knihy cituje. Přes uvedené výhrady hodnotí publikaci jako užitečnou.

080

37(Komenský, J.A.):14(Komenský, J.A.)

Aus einer Vorlesung über Comenius [Z jedné přednášky o Komenském.] / Hans Ahrbeck. - 1 fot., 3 pozn. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 94-98. - ISBN 3-89676-825-5

Filozofická východiska Komenského přesvědčení o možnosti nastolení světové harmonie a úkoly a možnosti pedagogiky.

081

37(Komenský, J. A.):14(Komenský, J.A.)

Didaktika a pansofie. Studie k filosofii výchovy J. A. Komenského : Monografie z pozůstalosti 5. Náčrt pedagogického universalismu J. A. Komenského / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh - Filosofia, 2003, s. 190-216. - ISBN 80-7298-079-3

Vývoj přístupu J. A. Komenského k pedagogice jako k vědecké disciplíně od České didaktiky po Klasobraní didaktické. Stručný rozbor a posouzení filozofie jednotlivých prací. Zásahy Komenského žáků (zvláště K. V. Nigrina) do přípravy vydání jeho díla po jeho smrti.

082

37(Komenský, J.A.):800.89

Giordano Formizzi : Le radici culturali dell'Esperanto : la pedagogia di Giovanni Amos Comenio [Kulturní kořeny esperanta : pedagogika Jana Amose Komenského.] / Werner Korthaase. - [ger]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 240-241.

Recenze na: Le radici culturali dell'Esperanto / Giordano Formizzi. - 1. vyd. - Negrarine di S. Pietro (Verona) : Il Segno dei Gabrielli editori, 2005. - 159 s. - ISBN 10 88-6099-00-6

Pochvalná recenze publikace, jejíž hlavní část byla připravena už r. 1997. Rozšířené a upravené vydání vyšlo při příležitosti kongresu esperantistů ve Florencii v srpnu r. 2006 (G. Formizzi, profesor pedagogiky na univerzitách ve Veroně a v Padově, je jedním z hlavních představitelů esperantistů v Itálii; do italštiny překládá díla Komenského, např. Panglottii, Panorthosii, Cestu světla a Anděla míru). Hlavní část recenzované knihy obsahuje překlady (do esperanta i italštiny) částí děl, která Komenský věnoval pedagogice. Recenzent chválí jejich vysokou úroveň a vyzdvihuje i péči, které se publikaci dostalo od nakladatelství.

083

371.542:371.543(091):37(Komenský, J.A.)

Historické premeny trestania [Část] 3. J. A. Komenský a chápanie trestu a disciplíny v 17. storočí / Pavol Kompolt. - [slo] - Obsahuje bibliografické odkazy: 41

In: Pedagogické spektrum - ISSN 1335-5589 [SK] - Roč. 15, č. 9-10 (2006), s. 106-118.

Protože některé názory J. A. Komenského na úlohu trestu a disciplíny ve škole jsou vykládány zjednodušeně nebo zcela nesprávně, snaží se autor článku o jejich přiměřenou interpretaci. Zabývá se chápáním kázně a disciplíny ve Velké didaktice a uvádí, že přístup Komenského k této problematice je primárně ovlivněn náboženskou vírou a vychází z učení Jednoty bratrské. Vědomá disciplinovanost je základem úspěšné výuky. Učení má být příjemné (škola hrou) a vhodně organizované, škola má být dílnou lidskosti, což znamená, že každý dospělý člověk má mít předpoklady, aby mohl být spolupracovníkem na díle spásy lidstva. Učitel nemá ustupovat ze svých zásad, ale trestat má vždy adekvátně k provinění a situaci.

084

37(Piaget, J.)

Jean Piaget: „Die Aktualität des Johann Amos Comenius“ [Jean Piaget:

„Aktuálnost Jana Amose Komenského.“] / Alfred K. Treml. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 178-179.

Recenze na: Über Pedagogik [O pedagogice] / Jean Piaget. - Weinheim und Basel : 1999. - s. 246-281.

Nové vydání méně známé Piagetovy práce, kterou vydal poprvé v Paříži r. 1957 při příležitosti 300. výročí prvního vydání souboru Opera didactica omnia. Recenzent si všímá obsahu publikace, v níž se autor snažil určit základní myšlenky pedagogického systému Komenského, za které považoval návrat k přírodě a velkou obnovu. Byl přesvědčen, že Komenský je zakladatel moderní teorie vývojové psychologie jako jednoho ze stupňů pokrokové pedagogiky. Podle mínění autora recenze je zřejmé, že Piaget přejímal z Komenského zvláště to, co se hodilo do jeho koncepce. I každá částečná rekonstrukce je však užitečná.

085

081Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

Johan Amos Comenius: Didactica Magna [Jan Amos Komenský: Velká didaktika.] / Werner Korthaase. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 147-149.

Recenze na: Didactica Magna. Stora undervisningsläran [Velká didaktika] / Jan Amos Komenský. - 2. vyd. - Lund : Studentlitteratur, 2000.

Rozsáhlá recenze nového švédského vydání Velké didaktiky J. A. Komenského si všímá starších vydání tohoto spisu ve švédštině a vztahu překladatele, profesora pedagogiky na univerzitě v Göteborgu, k dílu Komenského. Protože jde o druhé vydání překladu Tomase Kroksmarka, zabývá se recenzent hlavně změnami, kterými jeho autor přiblížil svou práci současné švédštině. Upozorňuje i na úvod, který se týká vztahu Komenského ke Švédsku.

086

37(Gezelius der Ältere, J.):929(Gezelius der Ältere, J.)

Johannes Gezelius der Ältere und die an Comenius orientierte pädagogische Erneuerung in Finnland am Ende des 17. Jahrhunderts [Johannes Gezelius

Starší a pedagogická obnova ve Finsku na konci 17. století zaměřená na Komenského.] / Markku Leinonen. - 54 pozn. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 99-115. - ISBN 3-89676-825-5

Život a dílo učence J. Gezelia Staršího (1615 - 1690), biskupa luterské církve ve Finsku v provincii Turku (tehdy součást Švédska) a jeho styky s Komenským, jehož práce znal. Gezeliova pedagogická činnost, jeho návrhy školské reformy a úsilí o vzdělávání veškerého obyvatelstva. Nákupy knih z vlastních prostředků a jejich rozdělování do rodin.

087

371.671.11

Ein Kanon des Weltwissens : der Orbis sensualium pictus von Comenius

[Kánon poznatků o světě : Komenského Orbis pictus.] / Donata Elschenbroich. - 1 fot., 5 pozn. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 139-146. - ISBN 3-89676-825-5

Zkušenosti se školní výukou v dětství a mládí, které vedly Komenského k sestavení učebnice Orbis pictus. Její předchůdce Informatorium školy mateřské. Požadavky na znalosti předškolních dětí z různých vědních oborů. Orbis pictus jako zcela racionální učebnice, která pojímá svět a jeho součásti ve výběru, který není uzavřený, ale je přizpůsobený dětskému chápání. Jednotlivé poznatky jsou uspořádány tak, aby spolu souvisely a vzbuzovaly zájem dítěte. To je jedna z příčin, proč byl Orbis používán po celá staletí a je přitažlivý i pro dnešní děti.

088

37.01:37.015

Das Kind in Pietismus und Aufklärung : Beiträge des internationalen

Symposiums vom 12.-15. November 1997 zu Halle [Dítě v pietismu a v osvícenství : příspěvky z mezinárodního symposia, které se konalo 12.-15. listopadu 1997 v Halle.] / Hans J. Schwager. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 182-186.

Recenze na: Das Kind in Pietismus und Aufklärung [Dítě v pietismu a v osvícenství, příspěvky z mezinárodního symposia, které se konalo 12.-15. listopadu 1997 v Halle]

/ Josef N. Neumann, Udo Sträter. - 1. vyd. - Halle, Tübingen : Verlag der Franckeschen Stiftungen, Max Niemeyer, 2000.

Podrobná recenze zabývající se obsahem některých příspěvků ve sborníku. Autor věnoval zvláštní pozornost stati K. Schallera *Das Kind in der Pädagogik des J. A. Comenius*, v níž její autor dokazuje, že dítě není pro Komenského morální metaforou. Z obsahu jednotlivých příspěvků podle názoru recenzenta vyplývá, že bude třeba opravit obecně přijaté mínění, že moderní pedagogika začíná až od osvícenství a J. J. Rousseaua.

089

37(Komenský, J.A.)

Klaus Schaller : Johann Amos Comenius : ein pädagogisches Porträt [Jan Amos Komenský : pedagogický portrét.] / Werner Korthaase. - [ger]

In: *Studia Comeniana et historica* - ISSN 0323-2220 - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 252-253.

Recenze na: *Johann Amos Comenius / Klaus Schaller*. - 1. vyd. - Weinheim, Basel, Berlin : Beltz Verlag, 2004. - 140 s. - ISBN 3-8252-2447-3

Podrobná recenze publikace jednoho z předních německých znalců pedagogiky J. A. Komenského, kterou vydalo renomované nakladatelství Beltz v řadě svých kapesních příruček. Recenzent klade při rozboru textu mnohé otázky, které, jak přiznává, nemohly být v této práci zodpovězeny. Autor totiž nepopisoval přínos Komenského pro pedagogiku, spíše chtěl upozornit na to, na co se bude třeba v komeniologickém bádání v nejbližší budoucnosti zaměřit. Ve formulaci bezprostředních úkolů a ve srozumitelnosti díla vidí recenzent jeho hlavní přínos.

090

37(Komenský, J.A.):32(Komenský, J.A.):14(Komenský, J.A.)

Klaus Schaller : Pobělohorské české spisy Komenského a „političnost“ jeho díla / Dagmar Čapková. - 4 pozn., 1 fot. - [cze]

In: *Studia Comeniana et historica* - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 294-296.

Úvaha o edici německého překladu výboru z českých spisů J. A. Komenského, který pod názvem *Das Labyrinth der Welt und andere Meisterstücke* (Labyrint světa a jiná mistrovská díla) vydal r. 2004 K. Schaller. Věhlasný německý komeniolog považuje češtinu za jazyk, v němž se Komenský vyjadřoval nejpřiléhavěji a nejoriginálněji. V obsáhlém úvodu k edici sleduje postupné zrání myšlenky všeobecného míru a smíření všech lidí. Dokazuje, že také pedagogika je pro něho politickou vědou. Rozlišuje však u Komenského dvě pojetí pojmu politika: 1) politika v běžném

smyslu, tj. snaha o vytváření protihabsburských koalic a o návrat k předbělohorským poměrům, 2) politika jako náprava věcí lidských.

091

371.671.11:37(Komenský, J.A.)

Komenského Metafysika z Leningradského rukopisu / Jaroslav Ludvíkovský. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 7

In: Listy filologické - [CZ] - III (LXXVIII) (1955), s. 87-95.

Příspěvek se zabývá důkazy, které potvrzují autorství J. A. Komenského u kompendia Prima philosophia z tzv. Leningradského rukopisu. Jako první popsal tuto učebnici V. Flajšhans, který toto autorství vyloučil. S. Souček ji za dílo Komenského uznal podmíněně (nemohl však ještě využít k porovnání Obecnou poradu o nápravě věcí lidských nalezenou v Halle r. 1935). Autorství Komenského uznal v korespondenci s J. Hendrichem v r. 1942 i německý znalec starých učebnic M. Wundt). J. Ludvíkovský navazuje na jeho mínění. Z ostatních děl Komenského uvádí další důkazy, mj. v opakujícím se využití odvození třikrát tří akcidencí ze tří základních atributů bytí: jednoty, pravdy a dobra.

092

37(Komenský, J.A.):14(Komenský, J.A.)

Komenský - Kusánský - Descartes : Nedokončená monografie z pozůstalosti Didaktika a pansofie / Jan Patočka. - pozn. - [cze]

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 229-331. - ISBN 80-7298-079-3

Didaktika je v díle J. A. Komenského s pansofií nerozlučně propojena. J. Patočka v této stati dokazuje, že Komenský dotvořil myšlenku M. Kusánského, že dospět k cíli života každého člověka, tj. k splynutí s Bohem, vyžaduje přípravu, učení se ve světě. Toto učení má vést ke vzdělanosti, ctnosti a zbožnosti. Cílem je všeobecné vědění.

093

37(091):371.3.001.76:37(Komenský, J.A.)

Kořeny moderní školy a pedagogiky [Roots of modern school and pedagogy.] / František Morkes. - [cze]

In: Učitel'ské noviny : týdeník pro učitele a přátele školy - [CZ] - Roč. 109, č. 6 (2006), s. 16-17.

Dějiny pedagogiky ukazují, že nejsou žádné podstatné metody, které by už nebyly objeveny. Pouze byly vyjadřovány jinými slovy, jiným slovníkem. Např. už v 19.

století byly školy s ekologickým zaměřením (jenom termín ekologie nebyl znám), prožitkovou pedagogiku už znali a používali v 16. století, projektové vyučování prosazovali reformní pedagogové 19. a 20. století. Mnohé dnešní moderní způsoby výuky se objevují také v Komenského dílech. Komenský se např. snažil podnítit v žácích nejen zájem o výuku, ale i aktivní zapojení do ní (viz divadelní hry - Schola ludus) atd.

094

37(Komenský, J.A.):14(Komenský, J.A.)

Lidskost Komenského / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 485-489. - ISBN 80-7298-079-3

Obraz světa v první části Labyrintu světa a ráje srdce jako zobrazení zkomoleného lidství. Cesta k nápravě vede podle J. A. Komenského jen skrze lásku. Tuto lásku, která má nastolit řád a snahu o všeobecnou nápravu daného stavu, je možné lidem vštípit jen prostřednictvím vyučování. Proto se každý člověk musí učit všechno, co bude potřebovat v životě. Jen prostřednictvím vzdělání a vědomí o harmoničnosti světa bude schopen překonávat odlišné názory a přispět tak k nápravě věcí lidských.

095

37(Komenský, J.A.):82.035

Die „Mutterschule“ von J. A. Comenius in der litauischen Comenius-Rezeption [„Mateřská škola“ J. A. Komenského v litevské recepci díla Komenského.] / Lilia Rašimienė. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 203-205. - ISBN 3-89676-825-5

Stručná zpráva o počátcích a rozvoji znalosti díla Komenského na Litvě. První článek o Komenském zde vznikl r. 1892, jeho autorem byl Pranas Masiotas. Po celé 20. století pak přetrvával zájem zejména o Informatorium školy mateřské a snaha uvést ho do litevské vzdělávací soustavy. Pokyny Komenského však nebyly přebírány nekriticky. Současný stav komeniologického bádání na Litvě.

096

371.671.11:37(Komenský, J.A.)

Ó Mathúna, Seán P: William Bathe, S. J., 1564-1614 : a pioneer in lingvistic [Ó Mathúna, Seán P: William Bathe, S. J., 1564-1614 : průkopník v oblasti lingvistiky.] / Jürgen Beer. - [ger]

In: Comenius- Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 173-177.

Recenze na: William Bathe, S. J., 1564-1614 [William Bathe, S. J., 1564-1614, průkopník v oblasti lingvistiky] / Seán P. Ó Mathúna. - Amsterdam, Philadelphia : John Betjemans Publishing Company, 1986. - 218 s. - ISBN 90-272-4520-7

Poměrně rozsáhlá recenze si všímá reakce Komenského na osudy spisu *Janua linguarum reserata*, jak ji vyjádřil ve vzpomínkách na vlastní život ve spise *Continuatio Admonitione Fraternalis*. Věnuje se životopisu W. Batha a důvodům, které ho vedly ke zpracování tzv. irské *Januy* z r. 1611, i rozdílům mezi oběma díly. Stranou nenechává ani jejich další osudy. Kniha irského badatele tak podle mínění recenzenta poskytuje mnohé podněty pro další výzkum.

097

37(Komenský, J.A.):371.383.1:371.382:37.02(091)

Škola hrou [School through play.] / Jiří Němec, Lenka Remsová. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 7

In: Komenský : Časopis pro učitele základní školy - [CZ] - Roč. 131, č. 1 (2006/2007), s. 3-6.

Komenského *Škola hrou* (*Schola ludus*) sestává z osmi částí, které lze chápat jako prezentaci didaktických her ve hře divadla. J. A. K. zde ukazuje své představy o průběhu vyučovací hodiny na různých stupních i to, jak lze používat pestrých metod a her k osvojování učiva. Na *Školu hrou* dnes navazuje i jedna z technik divadla utlačovaných, tzv. neviditelné divadlo, jehož hry se zabývají sociálními otázkami a problémy. Hry neviditelného divadla se uplatňují zejména na základních školách, kde jsou užívány k řešení konfliktních a problémových situací. V článku je uvedena ukázka hry s tématem rasizmu.

098

37(091):371.15

Učitelská jednota Komenský v Lomnici nad Popelkou v prvním třicetiletí svého trvání (1879-1908) / Růžena Váňová. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy: 4

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 97-105.

Vztah českých učitelů k osobnosti J. A. Komenského od počátku 19. století. Od vyzdvihování jeho osobní morální integrity dospěli učitelé k pochopení jeho významu pro pedagogiku a didaktiku. Politická situace v Rakousku po r. 1867 a důvody vzniku učitelských jednot. Činnost Učitelské jednoty v Lomnici nad Popelkou v prvních třech obdobích (1879 - 1889, 1889 - 1899 a 1899 - 1908) její existence. Snahy o zlepšení společenského a hmotného postavení učitelů, jejich postoj k aktuální politické situaci a k sebevzdělávání. Hmotná pomoc spolupracovníkům v případě potřeby. Důraz na vzdělávání dospělých spoluobčanů. Organizace oslav 300. výročí narození J. A. Komenského. Podpora sběru národopisných předmětů koncem 19. století.

099

37(Komenský, J.A.)

Über die Verantwortung der Lehrer, Dozenten und Professoren für das Schicksal der Menschheit nach Jan Amos Komensky [O odpovědnosti učitelů, docentů a profesorů za osud lidstva podle Jana Amose Komenského.] / Werner Korthaase. - [ger] - Obsahuje bibliografické odkazy: 76

In: Izvestija Meždunarodnoj slavjanskoj akademii obrazovanija - [RU] - č. 4 (2006), s. 31-41.

Rozpory a nenávisti mezi národy i jednotlivci, které stále znovu vyvolávaly zhoubné války a ničení, chtěl J. A. Komenský řešit pomocí výchovy a výuky všech lidí. Pedagogické přístupy k žákům však bylo třeba změnit, protože současné zvyklosti je od učení spíše odrazovaly. Výuka měla být racionální a zajímavá, neměla by žáky neúměrně přetěžovat, ale naučit je všemu, co budou potřebovat. Jejím cílem by měla být cesta k věčnému životu. Podrobný popis reformy všech stupňů studia v Didaktice (některé návrhy, např. maturita, byly zavedeny až v druhé polovině 19. století). Odpovědnost učitelů za obsah i výsledky výuky, za vztah mezi žákem a pedagogem i mezi žáky navzájem. Význam literárního díla J. A. Komenského (Labyrint světa a ráj srdce vyjde v r. 2006 v japonštině).

100

37(Komenský, J. A.)

Die Via lucis - eine Didaktik? [Via lucis - didaktika?] / Gerhard Michel. - 43 pozn. - [ger]

In: Unie Comenius : bulletin - [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 38-48.

Porovnání Komenského spisů Česká didaktika, Didactica magna, Analytické didaktiky (10. kapitola díla Methodus linguarum novissima) a Via lucis z hlediska jejich obsahu, důvodů vzniku a cílů, které J. A. Komenský jejich tvorbou sledoval.

Vliv pojednání Via lucis na jeho pozdější díla, zvláště na Pampaedii a Panaugii, části Obecné porady o nápravě věcí lidských.

101

371(091):284

Vzdělávací úsilí obnovené Jednoty bratrské / Jana Uhlířová. - 13 pozn. - [cze]
In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 92-96.

Vzdělávací tendence v Jednotě bratrské od obnovy její činnosti v r. 1735 do r. 1848. Práce vzdělávacích ústavů podporovaná církví. Jejich proměna v menší instituce a přijímání žáků z rodin, které nebyly členy Jednoty. Zakládání vyšších škol ve Slezsku a v Lužici s podporou šlechticů, kteří nepatřili k Jednotě bratrské. Ústavy pro děti zaměstnanců církve. Výchovné ústavy středního stupně (pedagogia) a jejich odborná úroveň v polovině 18. století. Snížení kvality výuky teologie na přelomu 18. a 19. století a její výrazné zlepšení v období let 1818 - 1848.

KORESPONDENCE

102

651.7(437.6):929(Kvačala, J.):929(Adamovič, Š.)

Ján Kvačala a Štefan Adamovič vo svetle vzájomnej korešpondencie / Libor Bernát. - 53 pozn., 2 fot. - [slo]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 311-317.

Rozbor vzájemné korespondence mezi významným komeniologem J. Kvačalou a evangelickým duchovním Š. Adamovičem, který byl jeho nejvýraznějším slovenským žákem. Věcný obsah a forma jednotlivých dopisů a pohlednic a okruh zájmů obou korespondentů. Pokus o hodnocení Adamovičova přístupu k dějinám a osobnostních předpokladů, které měl pro historiografickou práci, vlivy, které na něj působily a tematické zaměření jeho díla.

103

651.7:081(Jonston, J.):081(Hartlib, S.)

Listy Jana Jonstona do Samuela Hartliba [Dopisy Jana Jonstona Samuelu Hartlibovi.] / Howard Hotson. - [eng]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 177-178.

Recenze na: Listy Jana Jonstona do Samuela Hartliba [Dopisy Jana Jonstona Samuelu Hartlibovi] / W. J. Hitchens, Adam Matuszewski, John Young. - 1. vyd. - Warszawa : Wydawnictwo Retro-Art, 2000. - 269 s.

Pochvalná recenze edice dopisů J. Jonstona, syna skotského otce a německé matky, S. Hartlibovi. V dopisech jsou zmínky o mnoha učencích, spojených s oběma korespondenty v přátelském kruhu, mezi nimiž čestné místo zaujímal J. A. Komenský.

LITERATURA A JAZYKOVĚDA

104

885.0(Komenský, J.A.):929.001.5(Komenský, J.A.)

Comenius redivivus : Komenský in der neueren Forschung zum tschechischen Barock und in der literaturwissenschaftlichen Weltbohemistik [Komenský redivivus : Komenský v novém bádání o českém baroku a ve světové literárněvědné bohemistice.] / Herta Schmid. - 40 pozn., 1 příl. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 116-134. - ISBN 3-89676-825-5

Rozbor nejnovějších komeniologických příspěvků z oblasti literární vědy, soustředěných zvláště ve dvou sbornících: v České literatuře na konci tisíciletí I/III a ve Světové literární bohemistice. Úvahy a studie v české literatuře. Ukazuje se, že největší zájem stále budí román Labyrint světa a ráj srdce. Na pozadí tohoto rozboru se autorka věnuje i některým aspektům sporu o baroknost díla Komenského, který začal ve 20. a 30. letech 20. století, a přístupům Pražského lingvistického kroužku a ruské formální školy k rozboru literárního díla.

105

885.0(Komenský, J.A.):885.0(Kožík, F.)

František Kožík: Comenio : Ángel de la Paz [František Kožík: Komenský : Anděl míru.] / Margarita Schweizer. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 162.

Recenze na: Comenio [Komenský: Anděl míru] / František Kožík. - México City : Editorial Trillas, 1993. - 236 s.

Stručná recenze překladu Kožíkova díla do španělštiny. Recenzentka se zmiňuje o myšlenkové náplni díla a zdůrazňuje, že jeho znalost může přispět k prohloubení diskuse o vzdělávání v Latinské Americe.

106

885.0(Komenský, J.A.):801.316.4

Heiner Schmidt: Quellenlexikon zur deutschen Literaturgeschichte : Personal- und Einzelwerkbibliographien der internationalen Sekundärliteratur zur deutschen Literatur 1945-1990 von den Anfängen bis zur Gegenwart [Heiner Schmidt: Soupis pramenů k dějinám německé literatury : Osobní bibliografie a bibliografie jednotlivých děl mezinárodní sekundární literatury 1945-1990 k německé literatuře od počátků do současnosti.] / Dietrich Blaufuss. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 193-195.

Recenze na: Quellenlexikon zur deutschen Literaturgeschichte / Heiner Schmidt. - 1. vyd. - Duisburg : Verlag für pädagogische Dokumentation, 2000. - 512 s.

Recenze 25. svazku bibliografie k dějinám německé literatury, který obsahuje údaje v abecedním pořádku od PIR po REU. Recenzent toto jedinečné dílo vysoce hodnotí. Vyzdvihuje zvláště jeho spolehlivost. Jeho přínos pro komeniologii ukazuje na heslu, které je věnováno W. Ratkovi (1571 - 1635), učiteli J. A. Komenského, který s ním byl ve styku i později.

107

885.0(Čapek, J. B.):14(Čapek, J. B.)

Jan Blahoslav Čapek: Několik pohledů na Komenského : k stému výročí narození J. B. Čapka / Viktor Viktora. - [ger]

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského XLIII (19). -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2005 - ISBN 80-7007-236-9 [Česko], s. 194-196.

Recenze na: Několik pohledů na Komenského / Jan Blahoslav Čapek. - 1. vyd. - Praha : Karolinum, 2004. - 186 s. - ISBN 80-246-0721-2

Přehledná recenze souborného vydání části komeniologických prací J. B. Čapka při příležitosti stého výročí jeho narození. Recenzent si všímá přístupu autora studií k dobovým filozofickým a uměleckým proudům. Čapek hodnotil Komenského jako osobnost přechodu, jako předchůdce klasicismu, silně ovlivněného křesťanstvím. V. Viktora věnuje pozornost i Čapkovým rozborům Labyrintu světa a ráje srdce a jeho výkladu pojmu comenianismus, který zaváděl do komeniologie.

108

801:885.0(Komenský, J.A.)

Novissima Linguarum Methodus [Jan Amos Komenský: Nejnovější metoda jazyků.] / Vojtěch Balík. - [fre] - Obsahuje bibliografické odkazy: 14

In: Acta Comeniana 19 (XLIII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2005 - ISBN 80-7007236-9 [Česko], s. 175-185.

Recenze na: Novissima Linguarum Methodus [Nejnovější metoda jazyků] / Jan Amos Komenský, Honoré Jean. - 1. vyd. - Geneve : Librairie Droz, 2005. - 506 s. - ISBN 2-600-00979-5

Rozsáhlá kritická recenze překladu Nejnovější metody jazyků do francouzštiny. Recenzent upozorňuje, že chybí informace o sekundárních pramenech, které se vztahují ke vzniku díla a o lingvistických a pedagogických teoriích J. A. Komenského. Dále si všímá chyb v přepisu latinského originálu (text je vytištěn souběžně latinsky a francouzsky) i nedopatření v překladu. Přes poměrně podrobný výčet nedostatků však uzavírá svůj posudek konstatováním, že překlad je velmi hodnotný a může být dobrým východiskem pro další výzkum této problematiky.

109

885.0(Komenský, J.A.):885.0(Gracián, B.)

Parallele Motive bei Johann Amos Comenius und Baltasar Gracián [Paralelní motivy v dílech Jana Amose Komenského a Baltasara Graciána.] / Juan Antonio Sánchez. - [ger] - Obsahuje bibliografické odkazy: 133

In: Acta Comeniana 19 (XLIII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2005, s. 37-69. - ISBN 80-7007-236-9

Vztahy mezi literaturou, která v raném novověku vznikala v českých zemích a ve Španělsku, dosud nebyly detailně prozkoumány. Autor studie se v rámci této problematiky věnuje paralelním motivům v Komenského Labyrintu světa a ráji srdce a ve spisu Baltasara Graciána El Criticón (Kritikon). Hodnotí styl a strukturu obou děl, všímá si např. kritiky humanismu a vidění světa jako chasu, z něhož je třeba najít východisko v harmonii. Sánchez také hledá vzory a prameny, z nichž vycházela díla obou tvůrců. V této souvislosti jmenuje např. řeckého satirika Lukiána ze Samosaty. Potvrzení této domněnky však bude vyžadovat další výzkum.

110

801:001.4:502

Taxonomické prvky v přírodovědě a jazykovědě 17. století / Jana Přívratská, Vladimír Přívratský. - 12 pozn. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. 54-61.

Taxonomie jako nástroj poznání. Její vývoj v průběhu 17. století, kdy se zabývala zvláště jazykovědou a přírodovědou, hlavně klasifikací rostlin. Aristotelské základy tohoto přístupu ke světu, které spočívaly ve snaze hledat to, co jednotlivé věci od sebe odlišuje a co je naopak spojuje. Nutnost vytvářet pro popis zjištěných znaků zvláštní terminologii. Postupné překonávání těchto východisek. Nejznámější vědci, kteří vytvářeli taxonomické teorie pro botaniku: J. Wilkins, A. Cesalpino. J. Jungius a jeho styky s Hartlibem a Komenským. Právník a lékař C. Kinner, který se zabýval možnostmi vytvoření umělého jazyka pro označování vlastností rostlin. Vliv, který měl na Komenského úvahy o umělém jazyku. Tvůrčí využití aristotelské taxonomie v pedagogickém a filozofickém díle Komenského.

ŽIVOT A DÍLO

111

929(Komenský, J. A.):82(Komenský, J.A.)

Didaktika a pansofie. Studie k filosofii výchovy J. A. Komenského : Monografie z pozůstalosti 3. Literární plány a díla J. A. Komenského / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh - Filosofia, 2003, s. 32-120. - ISBN 80-7298-079-3

Životní osudy J. A. Komenského a jejich odraz v jeho díle. Jednotlivé etapy jeho činnosti. Charakteristika nejdůležitějších děl.

112

14(Palacký, F.):929(Komenský, J. A.):14(Komenský, J. A.):37(Palacký, F.):37(Komenský, J. A.)

F. Palacký a J. A. Komenský / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 447-450. - ISBN 80-7298-079-3

Jestliže se hovoří o životopisu Komenského, který v r. 1829 vydal F. Palacký, je třeba zabývat se Palackým jako komeniologem i vlivem J. A. Komenského na F. Palackého. Autor stati se proto nejprve věnuje přehledu znalostí Palackého o

Komenského životě a díle a pramenů, které pro svůj spis využil, v druhé části studie potom rozebírá Palackého hodnocení filozofie a pedagogiky Komenského. Jeho přístup považuje J. Patočka za geniální. I když některá dílčí tvrzení Palackého už nejsou pravdivá (neměl k dispozici prameny, které známe dnes), jeho výchozí premisy platí stále.

113

929(Komenský, J.A.)

Fifty major thinkers on education : from Confucius to Dewey [Padesát největších myslitelů o výchově : od Konfucia k Deweyovi.] / Werner Korthaase. - [eng]

In: Comenius- Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 186-192.

Recenze na: Fifty major thinkers on education [Padesát největších myslitelů o výchově, od Konfucia k Deweyovi] / Joy A. Palmer, Liora Bresler, David E. Cooper. - London, New York : Routledge, 2001. - 254 s.

Rozsáhlá kritická recenze jednoho ze svazků edice encyklopedií, které vycházejí v nakladatelství Routledge. Pochybený je podle recenzenta výběr osobností zařazených do svazku i autora stati o J. A. Komenském, profesora anglické a americké literatury na univerzitě v Olomouci, J. Papírníka. Pro komeniologii nemá tato kniha žádný význam. (autor tuto recenzi uveřejnil i v periodiku Studia Comeniana et historica, č. 69/70. roč. 33, 2003).

114

929(Alsted, J.H.):14(Alsted, J.H.)

Howard Hotson: Johann Heinrich Alsted 1588 - 1638 : between renaissance, reformation and universal reform [Johann Heinrich Alsted 1588 - 1638 : mezi renesancí, reformací a univerzální reformou.] / Vladimír Urbánek. - [eng] - Obsahuje bibliografické odkazy: 5

In: Acta Comeniana : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského XLIII (19). -- 1. vyd. -- Praha : Filosofia, 2005 - ISBN 80-7007-236-9 [Česko], s. 207-211.

Recenze na: Johann Heinrich Alsted 1588 - 1638 [Johann Heinrich Alsted 1588 - 1638 mezi renesancí, reformací a univerzální reformou] / Howard Hotson. - 1. vyd. - Oxford : Clarendon Press, 2000. - 14+271 s. - ISBN 0-19-820828-6

Podrobná a velmi pochvalná recenze knižního vydání (upravené) disertační práce anglického badatele, který se zabývá i komeniologií. Recenzent uvádí obsah jednotlivých kapitol tohoto intelektuálního životopisu J. H. Alsteda, který ve svém

myšlení zvláštním způsobem propojoval humanismus, hermetismus a kalvinismus. Vší má si také Hobsonova vysvětlení důvodů Alstedova odchodu do Uher r. 1620. Na závěr konstatuje, že tato kniha je velmi přínosná i pro komeniologii.

115

929(Komenský, J. A.):14(Komenský, J. A.):37(Komenský, J. A.)

Jan Amos Komenský (Comenius) : náčrt portrétu / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 420-430. - ISBN 80-7298-079-3

Stručný přehled životních osudů J. A. Komenského a vývoje jeho díla od snahy vybudovat českou národní vědu a podpořit rozvoj vzdělanosti v Čechách a na Moravě po vznik pedagogických a pansofických prací, určených pro výchovu a vzdělávání celého lidstva. Jedině tato cesta vedla podle jeho přesvědčení k ukončení válečných konfliktů, usmíření mezi národy a k věčnému míru. Současně se jejím prostřednictvím každý člověk přibližoval k cíli svého pozemského života: k posmrtnému spojení s Bohem. Duchovní odkaz Komenského dnešku.

116

929(Komenský, J.A.):14(Komenský, J.A.):37(Komenský, J.A.)

Jan Amos Komenský : nástin životopisu / Jan Patočka. - pozn. - [cze] - Obsahuje bibliografické odkazy.

In: Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003, s. 396-419. - ISBN 80-7298-079-3

Jednotlivá období života J. A. Komenského od školních let na Moravě až do úmrtí v Amsterdamu a vliv, jaký na jejich průběh měly dobové politické události. Cesta za vzděláním do ciziny, návrat domů a emigrace v r. 1628. Vývoj tvůrčích plánů Komenského, vznik myšlenky nápravy světa prostřednictvím vzdělávání celého lidstva a návrh školské reformy. Vize smíření rozporů mezi národy, která byla podnětem ke vzniku Obecné porady. Snahy o dokončení tohoto díla po smrti jeho autora. Nález částí, které byly považovány za ztracené, v knihovně bývalého sitotčince v Halle v prosinci r. 1934.

117

929(Ratke, W.):14(Ratke, W.):2(Ratke, W.)

Uwe Kordes: Wolfgang Ratke (Raticius, 1571 - 1635) : Gesellschaft, Religiosität und Gelehrsamkeit im frühen 17. Jahrhundert [Uwe Kordes:

Wolfgang Ratke (Ratichius, 1571 - 1635) : společnost, religiozita a vzdělanost na počátku 17. století.] / Gerhard Michel. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 162-165.

Recenze na: Wolfgang Ratke (Ratichius, 1571 - 1635) [Wolfgang Ratke (Ratichius, 1571 - 1635), společnost, religiozita a vzdělanost na počátku 17. století] / Uwe Kordes. - 1. vyd. - Heidelberg : Winter, 1999. - 500 s.

Pochvalná recenze disertační práce zabývající se dílem W. Ratkeho, učitele a předchůdce J. A. Komenského. Recenzent se zabývá obsahem práce a vyzvedává, že autor plně využil možností, které mu dalo úplné zpřístupnění všech archivů po sjednocení obou německých států. Důraz klade na úkoly, které z těchto nových výzkumů vyplývají pro komeniologii.

KOMENIOLOGOVÉ, ŽIVOTOPISY

118

929(Petrů, E.):885.0(Petrů, E.)

Za Eduardem Petrů (16. 12. 1928 - 3. 3. 2006) / Jana Kolářová. - 1 fot. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), 267-268.

Nekrolog profesora Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci E. Petrů. Jeho dvanáctileté působení v olomoucké Univerzitní knihovně (1952 - 1964).

Celoživotní zájem o problematiku a vývoj starší české literatury, zvláště o P.

Chelčického a o literaturu, která v tomto období vznikala na Moravě. Mnohé z těchto děl připravil se svou přísloušnou pečlivostí k vydání. Pozornost věnoval i osobnosti a dílu J. A. Komenského. Publikace, jejíž vznik motivovala snaha o popularizaci starší české literatury. Zájem o filmovou tvorbu. Osobnost učitele.

119

929(Pešková, J.)

Člověk - Jaroslava Pešková a její svět (20. 3. 1929 - 3. 2. 2006) / David Krámský. - 1 fot. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 266.

Nekrolog J. Peškové připomíná humanistický rozměr jejího odkazu. Její učitelská činnost a vztah k pedagogice, ovlivněný dílem Komenského. Humanitní vzdělání

pojímala jako problém kultivace člověka. Škola měla být místem péče o duši, učit, jak jedinec může porozumět sám sobě a snažit se svou prací sama sebe přesáhnout.

120

929(Schröer, H.)

Henning Schröer [Henning Schröer.] / Klaus Gossmann. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 211. - ISBN 3-89676-825-5

Připomínka života a díla H. Schröera (2. 5. 1931 - 7. 2. 2002), pastora a profesora na univerzitě v Heidelbergu, komeniologa a znalce teologie Komenského. Bibliografie jeho díla, která se týká náboženské pedagogiky, homiletiky, liturgie, teorie náboženství, práce diakonie a komeniologie, obsahuje přes 600 titulů.

121

929(Neval, D.)

In memoriam Daniel Alexander Neval (1970 - 2005) / Jan B. Lášek. - [ger]

In: Acta Comeniana 19 (XLIII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2005, s. 302-307. - ISBN 80-7007-236-9

Podrobný nekrolog D. Nevala. Jeho autor popisuje životní osudy zemřelého (pocházel z rodiny českých protestantských vystěhovalců), jeho osobní zájmy a studium několika oborů (fyzika, teologie, komeniologie, české novověké dějiny) v rodném Švýcarsku (narodil se v městě Zug) i na pražské Univerzitě Karlově. Zaznamenává jeho písemné práce, které napsal v průběhu studia, i pozdější publikační činnost a další vědecké a kulturní aktivity v obou zemích. Zvláštní pozornost věnuje komeniologii.

122

929(Ahrbeck, H.):37(Komenský, J.A.):929.001.5(Komenský, J.A.)

Johann Amos Comenius in der historisch - pädagogischen Lehre Hans

Ahrbecks an der Martin - Luther - Universität Halle - Wittenberg [Jan Amos Komenský v historicko - pedagogické výuce Hanse Ahrbecka na Univerzitě Martina Luthera v Halle - Wittenbergu.] / Berthold Ebert. - 50 pozn., 3 textové přílohy - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 79-93. - ISBN 3-89676-825-5

Životní osudy německého pedagoga a komeniologa H. Ahrbecka (1890 - 1981). Jeho působení na Univerzitě Martina Luthera v Halle - Wittenbergu (od 1. 4. 1946). Plán přednášek z dějin pedagogiky a přístup k dílu Komenského, v němž nacházel odpovědi na otázky výchovy a morálky, které byly aktuální v poválečné NDR. Jeho překlad Velké didaktiky.

123

929(Hendrich, J.):378.4:(437.6 Bratislava, UK)

Josef Hendrich a Slovensko / Jozef Pšenák. - 11 pozn., 2 fot. - [slo]

In: Unie Comenius : bulletin - [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. [64]-70.

Čeští profesoři na Lékařské a Filozofické fakultě Univerzity Komenského v Bratislavě po jejím vzniku roku 1919. Tito učitelé zde působili, protože Slovensko v té době nemělo pedagogy, kteří by mohli působit na vysoké škole. Činnost J. Hendricha v pedagogickém semináři Univerzity Komenského v letech 1928 - 1937. Jeho studia. Zaměstnání na pražských gymnáziích (od r.1912). Badatelský zájem o osobnost a dílo J. A. Komenského. Komeniologické studie a publikace z dalších oblastí pedagogiky, které J. Hendrich napsal a vydal v Bratislavě.

124

929(Polišenský, J.)

Josef Polišenský - Early Modern Historian and Comenius Scholar [Josef Polišenský - historik novověku a komeniolog.] / Vladimír Urbánek. - [eng]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 211-216. - ISBN 3-89676-825-5

Nekrolog jednoho z nejvšestrannějších českých historiků 20. století, komeniologa J. Polišenského. Tento nekrolog byl poprvé otištěn v revui Acta Comeniana, č. 15/16/2002, s. 463 - 470.

125

929(Fujita, T.):37(Fujita, T.)

Professor Teruo Fujita (1941 - 2004) / Koichi Ota. - [eng]

In: Acta Comeniana 19 (XLIII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2005, s. 297-298. - ISBN 80-7007-236-9

Nekrolog japonského komeniologa, profesora T. Fujity (8. 5. 1941 - 20. 9. 2004). Jeho studium a celoživotní zájem o dílo J. A. Komenského, zvláště o jeho přínos k problematice předškolní výchovy. Překladatelská a badatelská činnost. Organizační

práce při zakládání Japonské asociace pro studium Komenského díla. Šíření komeniologických znalostí mezi japonskými intelektuály a univerzitními studenty, kterým v době, kdy dílo Komenského bylo v Japonsku téměř nedostupné, zpřístupnil vlastní soukromou knihovnu. Nedokončené překlady a neuskutečněné plány. Styky s českými a moravskými komeniology.

126

929(Lehár, J.)

Rückblick auf Jan Lehár (1949 - 2004) [Zpětný pohled na Jana Lehára (1949 - 2004).] / Martin Steiner. - [ger]

In: Acta Comeniana 19 (XLIII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2005, s. 299-302. - ISBN 80-7007-236-9

Nekrolog literárního historika a editora starší české literatury Jana Lehára. Jeho studium na univerzitách v Olomouci a v Praze, kde našel učitele v profesorech Oldřichu Králíkovi a Antonínu Škarkovi. Působení v Muzeu J. A. Komenského v Uherském Brodě, v Československé akademii věd a v nakladatelství Odeon v Praze. Přejít do Ústavu pro českou a světovou literaturu AV ČR po r. 1989. Jeho editorská činnost v oblasti komeniologie (publikace Komenský o sobě z r. 1987). Dvě studie týkající se Labyrintu světa a ráje srdce. Edice Zprávy a naučení o kazatelství (1983) a spolupráce na edici jednotlivých svazků (zvláště čtvrtého) spisů Komenského v rámci Díla Jana Amose Komenského.

127

929(Michálek, E.):801.3

Vzpomínka na Emanuela Michálka : 11. březen 1922 - 13. listopad 2005 / Věra Chládková. - [cze]

In: Listy filologické : Časopis pro klasická, středověká a neolatinská studia, založený r. 1874 - ISSN 0024-4457 [CZ] - Roč. 129, č. 1-2 (2006), s. 189-191.

Nekrolog lexikografa E. Michálka, jehož celoživotním zájmem se stala stará čeština. Studoval u F. Ryšánka, J. B. Čapka a B. Havránka. Pracoval v Ústavu pro jazyk český, kde zpočátku excerpoval staročeské památky pro připravovaný staročeský slovník, později připravoval koncepci akademického Staročeského slovníku. Řešil problematiku terminologických jednotek a ustálených slovních spojení. Jeho práce o frazeologii staročeských právních spisů a jazyce J. Husa a J. A. Komenského. Byl spoluautorem a redaktorem Staročeského slovníku. Svůj obor také často popularizoval.

128

929(Schmidtmayer, G.-G.)

Zum Gedanken an einen Comenius-Nachkommen - Gero-Günther

Schmidtmayer [Připomínka jednoho potomka Komenského - Gero-Günthera Schmidtmayera.] / Werner Korthaase. - 1 fot. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 209. - ISBN 3-89676-825-5

Připomínka životních osudů potomka J. A. Komenského z linie D. E. Jablonského (13. 1. 1911 - 30. 5. 2001), člena Německé komeniologické společnosti, jehož otec Alfred Schmidtmayer (1884 - 1937) byl autorem mnoha článků o Komenském. G.-G. Schmidtmayer vlastnil výtisk Komenského díla Opera didactica omnia z r. 1657. (Na připojené fotografii je také sestra G.-G. Schmidtmayera Gutta Meyerová a dcera Gutta Böttcherová).

129

929(Kopecký, M.):885.0(Kopecký, M).

Za literárním vědcem Milanem Kopeckým (14. 5. 1925 - 17. 9. 2006) / Hana Bočková. - 1 fot. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 268-270.

Nekrolog literárního vědce profesora M. Kopeckého připomíná všechny oblasti jeho zájmu, který zahrnoval českou literaturu od 9. do 18. století. (Nevyhýbal se však ani literatuře nejnovější). Jeho publikace se týkají manýrismu, humanismu i baroka. S tím souvisí i rozsáhlá činnost komeniologická, a to nejen badatelská a publikační, ale i editorská, redaktorská a organizační. Neméně přínosné bylo i jeho učitelské působení.

KOMENIOLOGICKÝ VÝZKUM

130

929.001.5(Komenský, J.A.)

Die Comeniologie - ein wissenschaftliches Fach? [Komeniologie - vědní obor?.] / Marta Bečková. - 39 pozn. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 19-28. - ISBN 3-89676-825-5

Autorka vychází ze starších pokusů o definici komeniologie, jak ji zaznamenala v českých a slovenských naučných slovnících a encyklopediích od 60. let, ale i v anglické The International Encyclopaedia of Education Research and Studies z r. 1985. Zamýšlí se nad problematikou množství vědních oborů, které se legitimně zabývají nejen osobností a dílem Komenského, ale i dobou, v níž žil. Proto se také přiklání k definici komeniologie jako vědního oboru nebo směru bádání.

131

929.001.5(438)

Čeští bratři - kalvinisté - reformovaní evangelíci : problém terminologie /

Jolanta Dworzaczkowa. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 302-305.

Přednáška z konference Prameny k historii Jednoty bratrské v polských fondech, která se konala 26. 11. 2004 v Kórníku. Zabývá se příchodem českých bratří do Polska a zdejším životem Jednoty bratrské v 16. a 17. století. Pokus o řešení terminologických nepřesností vyskytujících se v polské historické literatuře.

132

929.001.5(Patočka, J.):929.001.5(Komenský, J.A.)

Jan Patočka: Komeniologické studie II : texty publikované v letech 1959 - 1977

/ Ludger Hagedorn. - [ger]

In: Comenius- Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft. -- 1. Aufl. -- Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004 - ISBN 3-89676-825-5 [Německo] (Band 9-10/2001-2002), s. 165-168.

Recenze na: Komeniologické studie II / Jan Patočka. - 1. vyd. - Praha : Oikúmené, 1998. - 396 s. - ISBN 80-7298-079-3, 80-7007-179-6

Velmi pochvalná recenze edice druhého svazku Patočkových Komeniologických studií. Recenzent si všímá autorova úsilí o prohloubení dosavadních znalostí o Komenském jako vědci a o zachycení starších podnětů, které ho ovlivnily. Obdivuje práci politicky pronásledovaného badatele i vynikající, velmi obtížnou práci editorky. Drobné výhrady má jen ke striktně chronologickému řazení jednotlivých studií a náčrtů k nim, které podle jeho názoru znesnadňuje orientaci ve svazku.

133

929.001.5 (Komenský, J. A.):001.894:651.7:82-6

Nález souboru písemností Matouše Konečného / Alena Nastoupilová. - 1 fot. - [cze]

In: Unie Comenius : bulletin - ISSN 1213-1776 [CZ] - Roč. 14, mimořádné číslo (2006), s. [108]-110.

Zpráva o nálezu souboru přijaté korespondence (a dalších písemností) seniora Jednoty bratrské Matouše Konečného (1569 - 1622) v jedné z místností bývalého kláštera na Karmelu v Mladé Boleslavi. Při čištění zásypů cihlových kleneb při renovaci kláštera zde dělníci 9. 8. 2006 našli dvě dřevěné truhličky. V nich se nacházely dopisy z let okolo r. 1602 – 1620 (1622), (např. čtyři latinské listy od V. Budovce z Budova) a další písemnosti. Nález byl předán do Muzea Mladoboleslavska. Jeho základní popis.

134

929.001.5:001.894:651.7

Nález souboru písemností Matouše Konečného / Alena Nastoupilová. - 4 fot. - [cze]

In: Studia Comeniana et historica - ISSN 0323-2220 [CZ] - Roč. 36, č. 75-76 (2006), s. 296-299.

Zpráva o nálezu korespondence a některých dalších písemností seniora Jednoty bratrské Matouše Konečného z let asi 1602 - 1620 (1622) v bývalém klášteře Karmel v Mladé Boleslavi. Zpráva byla poprvé uveřejněna v bulletinu Unie Comenius, roč. 14, 2006, s. [108] - 110, mimořádné číslo. Zde je doplněna o soupis dosud identifikovaných odesílatelů dopisů, několika adresátů, kterým psal M. Konečný, a dalšími fotografiemi.

135

929.001.5(Komenský, J. A.):001.894:651.7:82-6

„Ted' dnes pravil mi bratr Komenský...“ / Petr Melničuk. - 7 fot. - [cze]

In: Hospodářské noviny - [CZ] - č. 243 (15.-17. XII.) (2006), s. 18-22 přílohy Víkend, č. 50.

Zpráva o nálezu většího množství písemností vzniklých z činnosti členů Jednoty bratrské v letech 1610 - 1616 pod podlahou jedné místnosti bývalého kláštera Na Karmelu v Mladé Boleslavi. V době předbělohorské zde bydlel biskup Jednoty Matouš Konečný, který před útekem v zimě r. 1620 zřejmě ukryl přijatou korespondenci. Jde o více než 500 dopisů od českých šlechticů i duchovních Jednoty. Obsahují důležité zprávy i o J. A. Komenském (dozvídáme se např., že v říjnu 1616

byl spolu s jinými členy Jednoty vážně nemocný, nevíme ale, o jakou chorobu se jednalo). Tento nález významně obohacuje naše znalosti o české společnosti i o Jednotě bratrské na přelomu 16. a 17. století.

136

929.001.5(Komenský, J.A.):061.23

Die Unie Comenius : (Comenius Union) [Unie Comenius.] / Markéta Pánková. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 198-199. - ISBN 3-89676-825-5

Zpráva současné předsedkyně o založení, členstvu a současné činnosti této profesní i zájmové komeniologické organizace.

137

929.001.5(Komenský, J.A.)

Zehn Jahre Deutsche Comenius-Gesellschaft [Deset let Německé komeniologické společnosti.] / Werner Korthaase. - 1 fot. - [ger]

In: Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004, s. 197-198. - ISBN 3-89676-825-5

Připomínka 10. výročí založení Německé komeniologické společnosti (15. 11. 1992). První komeniologická společnost byla v Německu založena už r. 1891, rok před 300. výročím narození Komenského. Jejími členy byly věhlasné osobnosti vědy z Německa i ze zahraničí. Tuto společnost však r. 1934 nacisté zrušili. Nová Německá komeniologická společnost na svou předchůdkyni nenavazuje. Stručná historie jejího vzniku a některé akce z r. 2002.

EXCERPOVANÉ SBORNÍKY

I.

Acta Comeniana 19 (XLIII) : archiv pro bádání o životě a díle Jana Amose Komenského / Marta Bečková - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2005. - 309 s. - ISBN 80-7007-236-9

II-10269/19/43

II.

Bene scripsisti... : filosofie od středověku k novověku. Sborník k sedmdesátinám Stanislava Sousedíka / Jiří Beneš, Petr Glombíček, Vladimír Urbánek. - 1. vyd. - Praha : Filosofia, 2002. - 340 s. - ISBN 80-7007-158-3

II-105162

III.

Comenius-Jahrbuch : Herausgegeben im Auftrag der Deutschen Comenius-Gesellschaft / Andreas Fritsch. Band 9-10/2001-2002 - 1. Aufl. - Baltmannsweiler : Schneider Verlag Hohengehren, 2004. - 224 s. - ISBN 3-89676-825-5

II-104309

IV.

Komeniologické studie / Jan Patočka. 3. díl – Edice: Sebrané spisy. Sv.11. - 1. vyd. - Praha : Oikoymenh, 2003. - 671 s. - ISBN 80-7298-079-3

II-99504

JMENNÝ REJSTŘÍK

Ve jmenném rejstříku jsou zahrnuti jak původci (autoři, redaktoři, překladatelé), tak osoby o nichž se pojednává – s výjimkou J. A. Komenského, neboť jeho osoby a díla se do jisté míry týkají všechny zpracované záznamy.

Adamovič, Štefan
102

Ahrbeck, Hans
080, 122

Alsted, Johann Heinrich
048, 114

Alt, Robert
025

Bacon, Francis
063

Balík, Vojtěch
108

Bathe, William
096

Bečková-Ringesová, Marta
011, 130, I

Beer, Jürgen
096

Beneš, Jiří
026, II

Bernát, Libor
102

Birken von, Sigmund
030

Bisterfeld, Johann Heinrich
068

Blaufuss, Dietrich
106

Blekastadová, Milada
069

Bočková, Hana
129

Brambora, Josef
003

Bräuer, Gottfried
010

Bresler, Liora
113

Chia-Yi
032, 033

Chládková, Věra
127

Cooper, David E.
113

Cusanus, Nicolaus
052, 053, 054, 055, 056, 057, 058, 059,
061, 062, 092

Čapek, Jan Blahoslav
107

Čapková, Dagmar
073, 090

Černý, František
018

Däschler-Seiler, Siegfried
007

Descartes, René
052, 053, 054, 055, 056, 057, 058, 059,
061, 062, 070, 092

Dietrich, Veit-Jakobus
076

Doležel, Alois
065

Dworzaczkowa, Jolanta
131

Ebert, Berthold
122

Elschenbroich, Donata
087

Floss, Karel
020

Formizzi, Giordano
082

Fritsch, Andreas
006, 007, 008, 010, 013, 016, 017, 018,
030, 037, 038, 068, 080, 086, 087, 095,
104, 120, 122, 128, 129, 136, 137, III

Fujita, Teruo
125

Gezelius der Ältere, Johannes
086

Glombíček, Petr
II

Gossmann, Klaus
072, 120

Gracián, Baltasar
067, 109

Hagedorn, Ludger
132

Hartlib, Samuel
103

Hauff, Sigurd
008, 018, 077

Havelka, Tomáš
040

Hecker, Hans
076

Hendrich, Josef
123

Hitchens, W. J.
103

Hotson, Howard
048, 074, 103, 114

Hýbl, František
023, 028

Ivanovičová, Júlia
021

Jablonski, Daniel Ernst
013

Jean, Honoré
108

Jonston, Jan
103

Klosová, Markéta
024

Kolářová, Jana
118

Kompolt, Pavol
083

Konečný, Matouš
133, 134

Kopecký, Milan
129

Kordes, Uwe
117

Korthaase, Werner
014, 015, 017, 025, 035, 077, 079, 082,
085, 089, 099, 113, 128, 137

Koukal, Ervín
049

Kožík, František
105

Krámský, David
119

Kumpera, Jan
019

Kvačala, Ján
102

Kyrmezer, Pavel
071

Larangé, Daniel S.
076

Laufhütte, Hartmut
030

Lášek, Jan B.
121

Lehár, Jan
126

Lehrmann-Brauns, Sicco
036

Leibniz, Gottfried Wilhelm
013, 068

Leinonen, Markku
086

Lesanovsky, Werner
006

Lindström, Lars
035

Ludvíkovský, Jaroslav
091

Matula, Jozef
020, 050

Matuszewski, Adam
103

Melmuk, Petr
075

Melničuk, Petr
135

Michálek, Emanuel
002, 127

Michel, Gerhard
100, 117

Ming-Lieh Wu,
032, 033

Moll, Konrad
068

Morkes, František
093

Motel, Beate
077

Murdock, Graeme
074, 133, 134

Nastoupilová, Alena
066

Náprstek, Vojta
015

Nejedlý, Petr
002

Němec, Jiří
097

Neradová, Květoslava
067

Neumann, Josef N.
088

Neval, Daniel
075, 121

Ota, Koichi
125

Ó Mathúna, Seán P.
096

Palacký, František
112

Palmer, Joy A.
113

Pánek, Jaroslav
004, 022

Pánková, Markéta
012, 019, 022, 136

Patočka, Jan
039, 041, 043, 045, 046, 047, 050, 051,
052, 053, 054, 055, 056, 057, 058, 059,
061, 062, 063, 064, 066, 069, 078, 081,
092, 094, 111, 112, 115, 116, 124, 132,
IV

Pavelčík, Jan
027

Pešková, Jaroslava
009, 119

Petrů, Eduard
118

Piaget, Jean
084

Polišenský, Josef
124

Popelka, Pavel
029

Přívratská, Jana
110

Přívratský, Vladimír
110

Pšenák, Jozef
123

Rašimiené, Lilia
095

Ratke, Wolfgang
117

Remsová, Lenka
097

Richter, Manfred
008

Robin, Alexander
079

Sánchez, Juan Antonio
109

Schadel, Erwin
009

Schaller, Klaus
044, 089, 090

Schmid, Herta
104

Schmidt, Günther Rudolf
034

Schmidt, Heiner
106

Schmidtmayer, Gero-Günther
128

Schreiber, Hugo
067

Schroër, Henning
072, 120

Schröter, Hans-Holger
016

Schwager, Hans J.
088

Schweizer, Margarita
105

Shin'ichi, Sohma
070

Sládek, Miloš
040

Sousedík, Stanislav
026, II

Steiner, Martin
001, 022, 023, 024, 126

Sträter, Udo
088

Stroux, Leonhard
013

Tomeček, Radek
027

ze Žerotína, Ladislav Velen
040

Treml, Alfred Karl
084

Žbirková, Viera
021, 028

Tydlitátová, Michaela
005

Uhlířová, Jana
101

Urbánek, Vladimír
026, 048, 114, 124, II

Váňová, Růžena
098

VeJVodová-Gabányiová, Eva
042

Viktora, Viktor
107

Vítová, Andrea
067

Wandel, Paul
038

Wollgast, Siegfried
031

Wolzogen, Jan Ludwig
031

Young, John
103

Zemek, Petr
071